

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Управління формуванням власних фінансових ресурсів підприємства

за матеріалами товариства з обмеженою відповідальністю

«Епіцентр К Гіпермаркет №1», м. Київ

Студентки 2 курсу 1 м групи,
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Економіка
підприємства»

Тарасюка Владислава
Васильовича

Науковий керівник –
канд. екон. наук, доцент

Лановська Галина
Іванівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Блакита Ганна
Владиславівна

Київ 2018

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Обґрунтування сутності та класифікація власних фінансових ресурсів підприємства.....	7
1.2. Методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємства.....	12
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	17
2.1. Аналіз джерел формування власних фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет №1".....	17
2.2. Аналіз оборотності фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет №1".....	21
2.3. Аналіз прибутковості власних фінансових ресурсів "ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет №1".....	27
РОЗДІЛ 3. ОБґРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ "ТОВ ЕПІЦЕНТР К ГІПЕРМАРКЕТ№1"	39
3.1. Вдосконалення управління формуванням власних фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1".....	39
3.2. Прогнозування фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет №1".....	48
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	68

АНОТАЦІЯ

Тарасюк В.В. «Управління формуванням власних фінансових ресурсів підприємства» (за матеріалами ТОВ «Епіцентр К Гіпермаркет№1», м. Київ). – Рукопис.

Випускна кваліфікаційна робота за спеціальністю 051 «Економіка», спеціалізація «Економіка підприємства» – Київський національний торговельно-економічний університет – Київ, 2018.

Випускну кваліфікаційну роботу присвячено теоретичним, методичним і практичним аспектам обґрунтування потреби підприємства у формуванні власних фінансових ресурсів підприємства. Представлена робота дозволяє дослідити основні засади, методи та засоби визначення формування, оборотності та прибутковості власних фінансових ресурсів підприємства.

Ключові слова: власні фінансові ресурси, оборотність фінансових ресурсів, управління формуванням фінансових ресурсів.

ABSTRACT

Tarasyuk V.V. "Management of the formation of own financial resources of the enterprise" (based on the materials of LLC "Epicenter K Hypermarket №1", Kyiv). - Manuscript.

Final qualifying paper on the specialty 051 "Economics", specialization "Economy of Enterprise". – Kyiv National University of Trade and Economics. – Kyiv, 2018.

The final qualification work is devoted to theoretical, methodological and practical aspects of the substantiation of the needs of the enterprise in the formation of its own financial resources of the enterprise. The given work allows to study the basic principles, methods and means of determination of formation, turnover and profitability of own financial resources of the enterprise.

Key words: own financial resources, turnover of financial resources, management of the formation of financial resources.

ВСТУП

Актуальність дослідження. Ефективне функціонування суб'єктів господарювання в сучасних економічних умовах можливе лише за умови достатності у підприємства власних фінансових ресурсів, що забезпечують його фінансово-економічну діяльність. Тому необхідним є запровадження управління фінансовими ресурсами підприємства, зокрема дослідження формування та ефективного використання власних фінансових ресурсів підприємства.

Методологію формування фінансових ресурсів підприємства розглядали такі відомі вітчизняні та закордонні науковці як І. О. Бланк, Г. І. Базецька, В. Г. Білоліпецький, О.Д. Василик, І.В Вернадський, Н.М. Гуляєва, М.М Єрмошенко, Т.В.Калашникова, В.Н. Каразін, В.П. Ключан, М.Я. Коробов, А.А.Мазаракі, В. М. Опарін, А.М. Поддєрьогін, О.Р. Романенко, П. М. Рендович, Т.Ф. Степанов, О. О. Терещенко, І.Я. Чугунов. Слід зазначити, що основна увага науковців зосереджена на теоретичних засадах та основах формування фінансових ресурсів, багато уваги приділяється визначенню сутності фінансових ресурсів та джерелам формування. Однак, відсутність єдиного підходу вченими щодо трактувань поняття «власні фінансові ресурси підприємства» та методичних підходів до аналізу фінансових ресурсів вказує на актуальність проведеного дослідження.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних, методичних та практичних аспектів управління формуванням власних фінансових ресурсів та обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення управління власними фінансовими ресурсами підприємства в цілому.

Обґрунтування мети дослідження включає необхідність вирішити в роботі наступні **завдання**:

- розкрити сутність управління формуванням власними фінансовими ресурсами підприємства;
- дослідити концепції структури фінансових ресурсів підприємства та їх класифікації;
- визначити джерела формування та напрямків використання фінансових ресурсів підприємства;
- оцінити стан управління фінансовими ресурсами;
- оптимізувати структуру залучених ресурсів підприємства;
- обґрунтувати планові потреби у фінансових ресурсах.

Об'єктом дослідження є процес управління формуванням власних фінансових ресурсів підприємства.

Предметом дослідження є обґрунтування теоретичних та практичних аспектів управління формуванням власних фінансових ресурсів підприємства.

Методи дослідження. У роботі використані загальнонаукові методи дослідження: теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу – для визначення сутності та методів управління формуванням власних фінансових ресурсів підприємства; методи системного і комплексного підходу – для обґрунтування методичних засад та практичного інструментарію діагностики фінансових ресурсів підприємства; методи економічного аналізу: порівняння, використання абсолютних, відносних і середніх величин, табличний - для діагностики фінансового стану підприємства, визначення вартості підприємства; балансовий та нормативний метод – для аналізу потенціалу підприємства, бальний та графічний методи; економіко-математичні, факторного аналізу – для виявлення і оцінки оптимального співвідношення структури капіталу; метод прогнозування на основі середньозважених величин – для прогнозування чистого прибутку підприємства в плановому періоді.

Емпіричною базою дослідження є ТОВ «Епіцентр К Гіпермаркет№1» торгівельним підприємством мережі будівельних гіпермаркетів Епіцентр К. Компанія ТОВ „Епіцентр К Гіпермаркет №1” заснована у 2003 році. За формою власності підприємство є приватним.

Практичне значення отриманих результатів Пропозиції щодо оптимізації структури власних фінансових джерел можуть бути використані ТОВ «Епіцентр К Гіпермаркет№1» при управлінні формуванням фінансових ресурсів.

Інформаційну базу дослідження склали зібрані та опрацьовані під час проходження практики матеріали діяльності ТОВ «Епіцентр К Гіпермаркет№1», законодавчі та нормативні акти, монографічні дослідження, періодична економічна література.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження була опублікована стаття «Методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємства» у збірнику Наукових праць студентів». – Ч. 2. – К.: КНТЕУ, 2017.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій списку використаних джерел і додатків. Основний текст роботи становить 65 сторінок, в т.ч. 20 таблиць, 3 рисунки. Список використаних джерел містить 45 найменувань, викладених на 5 сторінках. Робота містить 1 додаток, викладених на 7 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Обґрунтування сутності та класифікація власних фінансових ресурсів підприємства

Ефективне функціонування суб'єктів господарювання в сучасних економічних умовах можливе лише за умови достатності у підприємства власних фінансових ресурсів, що забезпечують його фінансово-економічну діяльність. Тому необхідним є запровадження управління фінансовими ресурсами підприємства, зокрема дослідження формування та ефективного використання власних фінансових ресурсів підприємства.

Фінансові відносини підприємства реалізуються за умови формування у нього власних фінансових ресурсів, отримання та розподілу прибутку, що утворюються в результаті його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, залучення позичкових джерел фінансування, використання фінансових ресурсів на цілі розвитку підприємства [9, с. 22].

Успішний розвиток підприємства в ринкових умовах забезпечується його самофінансуванням, яке передбачає фінансування діяльності підприємства та відшкодування його витрат, понесених в процесі реалізації господарської діяльності. Самофінансування для підприємства стає можливим за наявності у нього власних фінансових ресурсів, які є джерелом поповнення власного капіталу і безстроково інвестуються в подальший розвиток підприємства.

Власні фінансові ресурси формуються підприємством в процесі його діяльності та капіталізуються для збільшення власного капіталу, що постійно перебуває у розпорядженні та власності підприємства у вигляді інвестованих при створення підприємства коштів для формування статутного фонду на

постійній основі, а в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства збільшуються чи зменшуються.

На думку Пересади О.О. матеріальну основу фінансів підприємств складає грошовий оборот, а об'єктом реального грошового обороту виступають власні фінансові ресурси – джерела фінансування розширеного відтворення, які залишаються в розпорядженні підприємства після виконання поточних зобов'язань [28, с. 123].

Шелудько В. М. стверджує, що ресурси, які залучені підприємством на постійній основі, називаються власними фінансовими ресурсами або власним капіталом [17, с. 102]. Підприємство розпоряджається ним протягом усього періоду функціонування та використовує для забезпечення зростання вартості підприємства, збереження його фінансово-економічної стабільності, а також для поглинання можливих збитків, виникнення яких можливе у результаті підприємницьких ризиків.

Павлюк К. В. трактує сутність власних фінансових ресурсів підприємства як його грошові надходження і доходи, що утворюються в процесі його господарської діяльності і зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності фінансово-економічної діяльності підприємства [44, с. 207].

Сичов М. Г. стверджує, що власні фінансові ресурси підприємства утворюються за рахунок формування спеціальних грошових фондів в порядку розподілу і перерозподілу прибутку, які забезпечують його постійне відтворення [8].

На думку Сенчагова В. К. власними фінансовими ресурсами підприємства є сукупність його грошових надходжень, амортизаційних відрахувань та інших грошових засобів, які формуються в процесі створення, розподілу і перерозподілу прибутку підприємства [22, с. 72].

Гриньова В. М. та Коюда В. О. дотримуються думки про те, що власними фінансовими ресурсами підприємства можна вважати грошові

прибутки та надходження, що перебувають в розпорядженні підприємства і у разі необхідності можуть бути призначені для виконання фінансових зобов'язань перед усіма суб'єктами господарювання (бюджетом, банками, страховими та іншими організаціями), з якими підприємство має взаємовідносини [35, с. 109].

Отже, розглянувши погляди науковців щодо трактування сутності власних фінансових ресурсів підприємства запропонуємо власне визначення сутності даного поняття.

Власні фінансові ресурси підприємства – це частина фінансових ресурсів у вигляді коштів, які на етапі його створення інвестуються у відповідні фонди підприємства та перебувають у його власності, кошти, які утворюються в результаті операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства та після покриття всіх необхідних витрат, оплати податкових та інших обов'язкових платежів, поточного споживання та витрачання грошових коштів, залишаються у розпорядженні підприємства і направляються для розширення його фінансово-господарської діяльності, виконання зобов'язань перед кредиторами, збільшення активів, отримання прибутку, збереження платоспроможності та забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Запропонуємо наступну структуру формування джерел власних фінансових ресурсів: статутний капітал, (кошти від продажу акцій пайові внески учасників), прибуток, амортизація, стійкі пасиви, спеціальні фонди, цільове фінансування (кошти отримані у порядку безповоротного фінансування) тощо.

В умовах ринкової економіки для підприємств усіх форм власності й організаційно-правового статусу основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємства можуть бути як власні фінансові ресурси, так і позикові. Утворення власного фінансового капіталу може відбуватися за рахунок зовнішніх і внутрішніх джерел власних коштів.

До зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів належать: по-перше, кошти, що формуються як за рахунок особистих внесків, так і за рахунок можливостей фінансового ринку; по-друге, кошти, що формуються у порядку розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів у масштабах економічної системи держави.

Зовнішні джерела формування власних фінансових ресурсів дають змогу новостворюваним підприємствам формувати свій початковий фінансовий капітал, а чинним суб'єктам господарювання - збільшувати розміри й удосконалювати його структуру.

До внутрішніх джерел формування фінансового капіталу належать фінансові ресурси, які формуються в процесі виробничо-фінансової діяльності підприємств.

Внутрішні джерела власних фінансових ресурсів мають велике значення для формування фінансових ресурсів підприємства. Ними забезпечуються розширене відтворення і фінансова стабільність суб'єкта господарювання. Серед джерел створення власних фінансових ресурсів найсуттєвішими є прибуток і амортизаційні відрахування. Саме ці зазначені джерела в основному забезпечують формування власних фінансових ресурсів у масштабах економічної системи держави. Серед внутрішніх джерел головне місце займає чистий прибуток. Значна роль у формуванні власних фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел належить і амортизаційним відрахуванням. Їх розмір залежить від обсягу і складу основних засобів, що використовуються підприємством та нематеріальних активів та прийнятої політики їх амортизації.

Управління формуванням власних фінансових ресурсів являє собою процес їх залучення із різних джерел у відповідності з потребами розвитку підприємства.

Власні фінансові ресурси характеризується відносною простотою та швидкістю залучення, високою здатністю генерувати прибуток у всіх сферах

діяльності: весь чистий прибуток залишається у розпорядженні підприємства (або його власників), не треба сплачувати позичковий відсоток за користування капіталом.

Джерела формування власних фінансових ресурсів підприємства наведені на рис. 1.1.

Рис. 1. 1 Джерела формування власних фінансових ресурсів підприємства

Підвищення частки власних коштів у загальному обсязі фінансових ресурсів підприємства справляє сприятливий вплив на фінансову стійкість підприємства, оскільки підвищує його фінансову незалежність від зовнішніх джерел, знижує ризик банкрутства.

Власні фінансові ресурси характеризується відносною простотою та швидкістю залучення, високою здатністю генерувати прибуток у всіх сферах діяльності: весь чистий прибуток залишається у розпорядженні підприємства (або його власників), не треба сплачувати позичковий відсоток за користування капіталом. Підвищення частки власних коштів у загальному обсязі фінансових ресурсів підприємства справляє сприятливий вплив на фінансову стійкість підприємства, оскільки підвищує його фінансову незалежність від зовнішніх джерел, знижує ризик банкрутства.

Але разом з цим власним фінансовим ресурсам властиві і певні недоліки: так, обсяги їх залучення мають певну межу і залежать від фінансових можливостей засновників та ефективності діяльності підприємства. Відповідно для підприємства обмеженими є можливості істотного розширення діяльності у періоди сприятливої ринкової кон'юнктури на окремих етапах його життєвого циклу.

1.2. Методичні підходи до аналізу власних фінансових ресурсів підприємства

Головна мета управління власними фінансовими ресурсами полягає в забезпеченні необхідного рівня самофінансування виробничого розвитку підприємства. З урахуванням цієї мети розробляється політика формування власних фінансових ресурсів підприємства.

Політика формування власних фінансових ресурсів являє собою частину загальної фінансової стратегії підприємства, яка полягає в забезпеченні необхідного рівня самофінансування його виробничого розвитку.

Політика формування власних фінансових ресурсів підприємства відображена на рис. 1.2. Розглянемо детально кожну з наведених задач:

1. Визначення загальної потреби у власних фінансових ресурсах:

Цільова фінансова структура капіталу визначається підприємством на початковому етапі формування його фінансової політики. Цей показник може бути уточнений на плановий період з врахуванням змінних умов формування ефективності фінансового левериджу, (його диференціалу) або необхідності підвищення фінансової стійкості підприємства. Прогнозна цільова доля власного капіталу в загальному обсязі його приросту дозволяє визначити загальну потребу у власних фінансових ресурсах підприємства у плановому періоді.

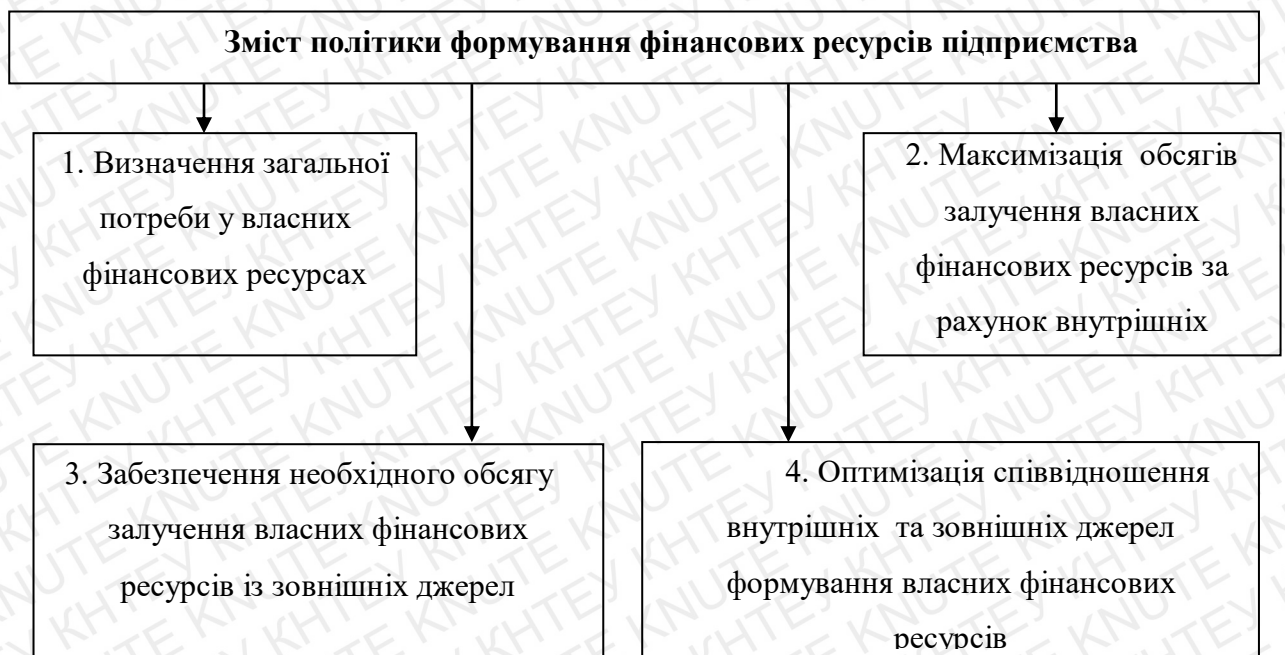

Рис. 1.2 Зміст політики формування власних фінансових ресурсів підприємства [5]

2. Максимізація обсягів залучення власних фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел:

Оскільки основними внутрішніми джерелами формування власних фінансових ресурсів підприємства є сума чистого прибутку, що йде на

виробничий розвиток, та амортизаційні відрахування, то в першу чергу повинна бути розроблена система заходів по забезпеченню максимізації їх розміру:

а) ріст суми чистого прибутку, направлено на виробничий розвиток, може бути забезпечений за рахунок вишукування резервного росту балансового прибутку; зниження собівартості; здійснення ефективної податкової політики, направленої на підвищення долі чистого прибутку в загальній сумі балансового прибутку.

б) ріст суми амортизаційних відрахувань може бути забезпечений за рахунок здійснення ефективної амортизаційної політики (в першу чергу за рахунок використання метода прискореної амортизації).

3. Забезпечення необхідного обсягу залучення власних фінансових ресурсів із зовнішніх джерел:

Обсяг залучення власних фінансових ресурсів із зовнішніх джерел повинен забезпечити ту частину цих ресурсів, яку з врахуванням загальної потреби в них не вдалось сформувати за рахунок внутрішніх джерел фінансування. Якщо сума залучених за рахунок внутрішніх власних фінансових ресурсів повністю забезпечує загальну потребу в них в плановому періоді, то в залученні цих ресурсів за рахунок зовнішніх джерел немає необхідності.

4. Оптимізацію співвідношення зовнішніх та внутрішніх джерел формування власних фінансових ресурсів:

Процес цієї оптимізації засновується на наступних двох критеріях [18, с. 281]:

а) забезпечення мінімальної загальної вартості власного капіталу. Якщо вартість власного капіталу, що залучений за рахунок зовнішніх джерел буде вище по плановим розрахункам вартості залученого капіталу, від такого формування власних фінансових ресурсів слід відмовитись;

б) забезпечення збереження управління підприємством первісними його

засновниками.

Досліджуючи методи аналізу власних фінансових ресурсів підприємства, доцільно виділити шість основних [34, с. 317]:

- горизонтальний аналіз – порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом;
- вертикальний аналіз – визначення структури підсумкових фінансових показників із виявленням впливу кожної позиції звітності на результат у цілому;
- трендовий аналіз – порівняння кожної позиції звітності з низкою попередніх періодів і визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показника, очищеної від випадкових впливів та індивідуальних особливостей окремих періодів. За допомогою тренду формують можливі значення показників у майбутньому, отже, ведеться перспективний прогностичний аналіз;
- аналіз відносних показників (коефіцієнтів) – розрахунок стосунків між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язаних показників;
- порівняльний аналіз – внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками підприємства, підрозділів і міжгосподарський аналіз показників даного підприємства з показниками конкурентів і середніми господарськими даними;
- факторний аналіз – аналіз впливу окремих чинників на результативний показник за допомогою детермінованих або стохастичних прийомів дослідження.

Методичні підходи до аналізу власних фінансових ресурсів мають свої особливості відносно цілей та завдань, які перед собою ставить те чи інше підприємство.

Послідовність аналізу власних фінансових ресурсів підприємства включає в себе збір необхідних даних, їх обробку, розрахунок показників зміни статей фінансових звітів, розрахунок фінансових коефіцієнтів,

порівняльний аналіз значень фінансових коефіцієнтів із нормативними значеннями, аналіз зміни фінансових коефіцієнтів, формулювання висновків стосовно фінансових ресурсів підприємств і наведена на рис. 1.3.

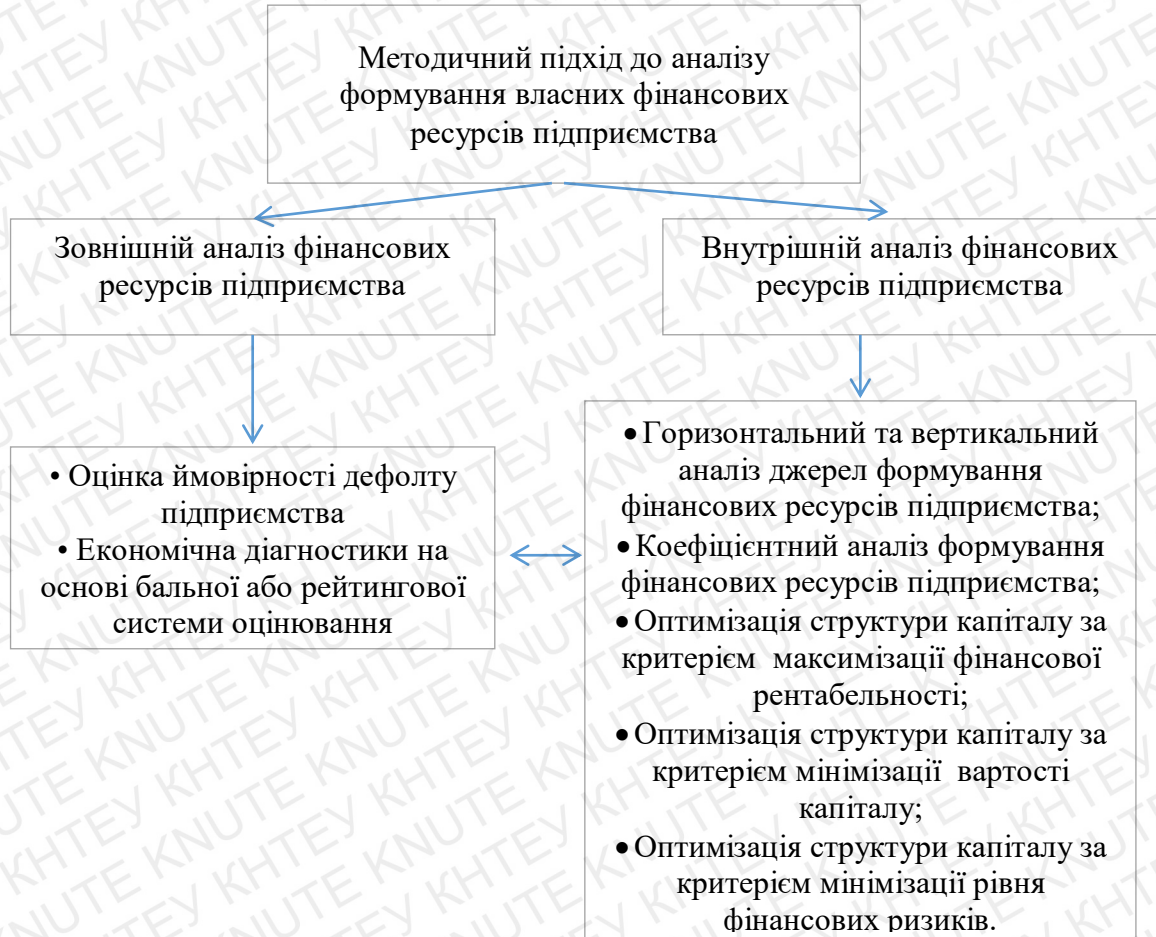

Рис. 1.3 Методичний підхід до аналізу формування фінансових ресурсів підприємства

Аналізуючи наведені підходи до методів аналізу фінансових ресурсів підприємства можемо зазначити, що серед науковців досі не існує однозначної думки відносно визначення та формування одностайної методології аналізу фінансових ресурсів. Деякі науковці виділяють аналіз фінансових ресурсів підприємства, як сукупності грошових коштів, що сформовані з метою фінансування та розвитку підприємства в довгострокових періодах, інші - підходять до аналізу фінансових ресурсів, як до цілісної системної категорії, що має свої особливості.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Аналіз джерел формування власних фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1"

Необхідність регулювання результативності діяльності підприємства визначається її значною роллю у розвитку підприємства і гармонійному забезпеченні інтересів його власників, персоналу та держави. Важливою складовою механізму регулювання результативності діяльності підприємства є метод аналізу. Аналіз, як метод — це процес дослідження умов і результатів формування й використання ресурсів підприємства, його рівня з метою виявлення резервів подальшого підвищення ефективності регулювання діяльності на підприємстві.

Аналіз структури та динаміки фінансових ресурсів підприємства можна провести за допомогою балансу, який, як відомо, складається з двох частин: активів, що відображають вартість майна підприємства, та пасивів, що відображають склад капіталу підприємства. При цьому капітал характеризує обсяг залучених в господарський оборот підприємства фінансових ресурсів.

Як зазначалося вище об'єктом дослідження в роботі виступає ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1".

Аналіз джерел формування фінансових ресурсів досліджуваного підприємства слід почати з порівняння їх зміни зі зміною основних результативних показників їх використання — доходу від реалізації та чистого прибутку (табл. 2.1).

При заповненні табл. 2.1 загальна сума сформованих фінансових ресурсів підприємства була визначена як середнє їх значення на початок та кінець відповідного року.

Таблиця 2.1

Динаміка та структура формування фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" 2015 -2017 рр., тис. грн.

Показники		2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютна зміна		Темп приросту, %	
					2016/2015	2017/2016	2016/2015	2017/2016
Власні фінансові ресурси	сума, тис. грн	161196	147938	132198	-13258	-15740	-8,2	10,6
	питома вага, %	42,4	38,8	34,6	-3,6	-4,2	--	--
Позикові фінансові ресурси	сума, тис. грн	218550	232943	249818	4393	16875	6,6	7,2
	питома вага, %	57,6	61,2	65,4	3,6	4,2	--	--
Разом	сума, тис. грн	379746	380881	382016	1135	1135	0,3	0,3

Проаналізувати динаміку залучених фінансових ресурсів за формою їх власності дозволяє таблиця 2.1. Як видно з таблиці, обсяг власних фінансових ресурсів підприємства протягом 2015 – 2017 постійно скорочувався. В 2016 власні фінансові ресурси скоротились на 15740 тис. грн. порівняно з 2015 роком, тобто на 10,6%, у 2017 скорочення відбулося на 41323 тис. грн, 31,3% відповідно. Цей факт говорить про високі темпи скорочення власних фінансових ресурсів, доля яких у 2015 році складала 42,4% , а вже 2017 році цей показник склав 34,6%, тобто скорочення відбулось на -7,8%. В залученні значних власних фінансових ресурсів немає необхідності. Насамперед це пов'язано зі специфікою діяльності компанії, підприємство виступає як велика торгівельна площадка для постачальників, більшість вітчизняних постачальників поставляють товар під реалізацію, тому обсяг всіх залучених фінансових ресурсів залежить безпосередньо від обсягів реалізації. Розрахунки з постачальниками відбуваються через

встановлений умовами договору термін, протягом якого об'єм продукції, що поставляється, буде реалізований.

Натомість за період 2015 – 2017 роки незначно збільшилась сума залучених позикових фінансових ресурсів: з 379746 тис. грн. на 01.01.2015 до 382016 тис. грн. станом на 2017. При цьому найбільша сума залучених позикових ресурсів спостерігалася 2016 та 2017 року – 1135 тис. грн., а темпи приросту цих років склали – 0,3%.

Вище проведений аналіз показав, що позикові фінансові ресурси підприємства за обсягами значно переважають над власними, при цьому частка власного капіталу підприємства була меншою за 0,5, що негативно позначається на фінансовій стійкості підприємства. У зв'язку з цим при пошуку напрямків вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства в першу чергу необхідно буде знайти резерви зростання власного капіталу.

Таблиця 2.2

**Динаміка джерел формування власних фінансових ресурсів
ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" 2015 -2017 рр., тис. грн.**

№	Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютна зміна	
					2016/	2017/
1	Чистий прибуток	31 255	40 822	50 155	9 567	9 333
2	Амортизація	24 332	24 367	26 138	35	1 771
3	Зареєстрований капітал	12 000	12 000	12 000	0	0
4	Капітал у дооцінках	650	650	650	0	0
5	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	66 435	80 864	99 966	14 429	19 102

Динаміка джерел формування власних фінансових ресурсів відбувалася за рахунок виключно внутрішніх джерел наповнення власних фінансових ресурсів. Обсяг чистого прибутку у 2016 році зріс на 9567 тис.грн, а у 2017 році зростання відбулось на 9333 тис. грн. Разом з тим зростала сума

нерозподіленого прибутку у 2016 році зростання відбулося на 14429 тис.грн, у 2017 на 19 102 тис.грн., так починаючи з 2015 року обсяг нерозподіленого прибутку зріс на 33531 тис.грн, що говорить про успішну діяльність торговельного підприємства. Обсяг амортизаційних відрахувань у 2015-2016 роках залишався практично незмінним, натомість у 2017 році зріс на 1771 тис.грн, та складав 26138 тис.грн. Незмінними залишались тільки зареєстрований капітал та капітал в дооцінках сума яких на протязі 2015-2107 років складала 12000 та 650 тис.грн відповідно. В загальному підприємство ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" в період 2015-2017 років показувало позитивну динаміку формування власних фінансових ресурсів.

Таблиця 2.3

**Аналіз структури джерел формування власних фінансових ресурсів
ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" 2015 -2017 рр., тис. грн.**

№	Показники	Значення показника			% від загальної суми балансу			Абсолютна зміна	
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2016	2017
1	Чистий прибуток	31 255	40 822	50 155	8,2%	10,7%	13,2%	2,5%	2,5%
2	Амортизація	24 332	24 367	26 138	6,4%	6,4%	6,9%	0,0%	0,5%
3	Зареєстрований капітал	12 000	12 000	12 000	3,2%	3,2%	3,2%	0,0%	0,0%
4	Капітал у дооцінках	650	650	650	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%
5	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	66 435	80 864	99 966	17,5%	21,3%	26,3%	3,8%	5,0%

Аналіз структури джерел формування власних фінансових ресурсів підприємства показав, що показники наповнення власних фінансових ресурсів зростали відповідно до динаміки. Так відсоток від загальної суми балансу чистого прибутку у 2016 році зріс на 2,6%, а у 2017 році на 2,5%, та складав 13,6% від загальної суми активів. Амортизаційні відрахування у 2017

році зросли у відношенні до суми активів, та складала 7,1%. Сума нерозподіленого прибутку, у 2016 році зросла на 3,9%, у 2017 цей показник зріс ще на 5,2% та складав 27,1% від суми балансу. Таке пропорційне зростання зазначених показників в першу чергу пов'язане з незначними змінами в структурі балансу. У 2015 році загальна сума активів складала 379746 тис. грн, а у 2017 році 382016 тис.грн, що говорить про достатнє забезпечення фінансової стабільності підприємства.

Отже, для забезпечення подальшого зростання власних фінансових ресурсів, що формуються за рахунок чистого прибутку підприємству необхідно:

- забезпечити у майбутньому високі темпи зростання об'ємів діяльності;
- уповільнити зростання загальної суми адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат;
- забезпечити зменшення розриву між доходами та витратами інших видів звичайної діяльності;
- зменшити рівень оподаткування чистого прибутку.

При реалізації цих заходів підприємство може суттєво збільшити чистий прибуток, а отже і поповнити власний капітал.

Збільшення чистого прибутку підприємства розширювало можливості підприємства щодо нарощення власного капіталу. Проте на розвиток підприємства використовувалася не вся сума чистого прибутку, майже вся його частина його споживалася.

2.2. Аналіз оборотності фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1"

Необхідним підготовчим етапом розробки проекту удосконалення напрямків використання фінансових ресурсів підприємства є аналіз

існуючого стану їх використання. Результатом використання фінансових ресурсів підприємства є формування його капіталу, а отже показники стану управління використанням фінансових ресурсів можна проаналізувати за допомогою показників оцінки ефективності використання капіталу підприємства.

Таким чином, аналіз управління використанням фінансових ресурсів підприємства можна поділити на три складові:

- аналіз стану управління використанням залучених фінансових ресурсів загалом;
- аналіз стану управління використанням власних фінансових ресурсів;
- аналіз стану управління використанням позикових фінансових ресурсів.

Аналіз управління використанням фінансових ресурсів ТОВ „Епіцентр К Гіпермаркет №1” доцільно розпочати з аналізу показників оборотності (коефіцієнт оборотності та період обороту залучених фінансових ресурсів) та рентабельності цих ресурсів.

Варто зазначити, що коефіцієнт оборотності залучених фінансових ресурсів є одним з основних показників ефективності використання фінансових ресурсів підприємства в цілому та має обернену залежність з періодом обороту. Чим більше значення вказаного показника, тим краще для підприємства, насамперед це позначиться на показниках фінансової стійкості.

Структура використання фінансових ресурсів підприємства наведена в табл. 2.4.

Необоротні активи у 2016 році зросли на 41 тис. грн., у 2017 скоротились на 310 тис. грн. оборотні активи зросли 1094 тис. грн. у 2016 році, та скоротились на 7933 тис. грн. у 2017 році.

Таблиця 2.4

**Аналіз використання фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К
Гіпермаркет№1"2015 -2017 рр.**

Показники		Абсолютні величини			Абсолютна зміна	
		2015 рік	2016 рік	2017 рік	2016/2015	2017/2016
Необоротні активи	сума, тис. грн	34 124	34 165	33 855	41	-310
	питома вага, %	9,0%	9,0%	9,1%	0,0%	0,1%
Оборотні активи	сума, тис. грн	346 190	347 284	339 351	1 094	-7 933
	питома вага, %	91,0%	91,0%	90,9%	0,0%	-0,1%
Разом активів	-	380 314	381 449	373 206	1 135	-8 243
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	-	10,1	10,2	10,0	-	-

Питома вага оборотних і необоротних активів в період 2015-2017 років тримався на рівні 91% до 9%. Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів за вказаний період тримався на рівні 10, що ще раз показує перевагу оборотних активів в структурі фінансових ресурсів підприємства, що насамперед пов'язано зі специфікою діяльності підприємства.

Таблиця 2.5

**Аналіз оборотності фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К
Гіпермаркет№1"2015 -2017 рр.**

№	Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютна зміна	
					2016/2015	2017/2016
1	Коефіцієнт обертання власного капіталу	6,6	6,3	5,4	-0,26	-0,90
2	Період окупності власного капіталу, дн.	55,4	57,7	67,2	2,28	9,51
3	Коефіцієнт обертання інвестованого капіталу	3,3	3,5	3,3	0,19	-0,16
4	Період окупності інвестованого капіталу, дн.	110,6	104,6	109,6	-6,08	5,09

Продовження табл. 2.5

№	Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютна зміна	
					2016/2015	2017/2016
5	Коефіцієнт обертання робочого капіталу	1,5	1,7	1,8	0,20	0,10
6	Період окупності робочого капіталу, дн.	242,5	214,2	202,5	-28,30	-40,05
7	Коефіцієнт стійкості економічного зростання	15,4%	15,4%	15,5%	0%	0%
8	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	4,0	4,6	4,9	0,58	0,28
9	Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості	91,1	79,6	75,1	-11,49	-4,52

Коефіцієнт обертання власного капіталу в період 2015-2017 роки скоротився на 1,16 та у 2017 році становив 5,4 в той самий час як період окупності власного капіталу збільшився з 55 до 67 днів. Натомість коефіцієнт обертання інвестованого капіталу залишився практично незмінним, хоча і зріс на 0,19 у 2016 році, але знову знизився у 2017 році і становив 3,3.

Період окупності інвестованого капіталу зростав і падав відповідно до коефіцієнту обертання інвестованого капіталу і 2017 році складав 110 днів. Коефіцієнт обертання робочого капіталу в зазначений період зростав, на 0,2 у 2016ці та на 0,1 у 2017 році. Відповідно до зростання коефіцієнту обертання скорочувався період обертання робочого капіталу та у 2017 році становив 203 дні з 243 днів у 2015.

Коефіцієнт стійкості економічного зростання тримався на рівні 15%, що характеризує відносну стабільність розвитку підприємства на протязі 2015-2017 років.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості розрахований як відношення собівартості реалізованої продукції до кредиторської заборгованості, зростав в період 2015-2017, та у 2017 році складав 4,86 з 4,01 у 2015, тобто зріс на 0,85. Оборотність кредиторської заборгованості скорочувалась відповідно до зростання коефіцієнта оборотності.

Аналіз показників структури фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" наведений в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз показників структури фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" 2015 -2017 рр.

№	Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютна зміна	
					2016/2015	2017/2016
1	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,61	0,61	0,60	0,00	-0,01
2	Коефіцієнт фінансової стабільності	0,26	0,32	0,43	0,06	0,11
3	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,21	0,25	0,30	0,04	0,06
4	Коефіцієнт фінансової залежності	0,79	0,75	0,70	-0,04	-0,06
5	Коефіцієнт фінансового ризику	3,81	3,08	2,31	-0,73	-0,77
6	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,66	0,60	0,50	-0,06	-0,10
7	Загальна забезпеченість зобов'язань за рахунок виручки	1,73	2,05	2,35	0,33	0,29
8	Забезпеченість поточних зобов'язань за рахунок виручки	3,55	4,00	4,10	0,45	0,10

Коефіцієнт фінансової стійкості впродовж 2015-2016 років залишався практично незмінним, а в 2017 році знизився на 0,01 і склав 0,60, що вище норми (0,5), та характеризує підприємство, як стійке, здатне залишатися платоспроможним в довгостроковій перспективі.

Коефіцієнт фінансової стабільності в період 2015-2017 років постійно зростає, в 2016 році він зростання даного показника відбулося на 0,06, а в 2017 році – на 0,11, та на кінець періоду склав 0,43. Норма даного показника коливається в межах від 0,67 до 1,5, що свідчить про недостатню здатність підприємства відповідати за своїми зобов'язаннями, позитивна

динаміка коефіцієнта фінансової стабільності, свідчить про зміцнення фінансового стану підприємства та зниження впливу на нього фінансових ризиків.

Коефіцієнт фінансової незалежності зростав в період 2015-2017 років, та станом на 2017 рік склав 0,30, тобто зріс на 0,09 відносно показника 2015 року, даний факт свідчить про те, що підприємство може профінансувати 30% своїх активів. Нормативне значення коефіцієнта фінансової незалежності коливається в межах 0,4-0,6, що говорить про недостатню стійкість підприємства ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1". Коефіцієнт фінансової залежності, скорочувався пропорційно до коефіцієнта фінансової незалежності, та станом на 2017 рік склав 0,70, що перевищує норму приблизно на 0,22.

Коефіцієнт фінансового ризику в період 2015-2017 років знижувався значними темпами, у 2015 році значення цього показника складало 3,81, а вже у 2017 році цей показник дорівнював значенню 2,31. Зниження коефіцієнта фінансового ризику відбувалось пропорційно відносно збільшення коефіцієнта фінансової стабільності, але значення 2,31 вказує на значну перевагу позикового капіталу над власним. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів в період 2015-2017 років скорочувався. В 2016 скорочення даного коефіцієнта відбулося на 0,06, а в 2017 на 0,10, його значення склало 0,50, що дорівнює нормі (менше 0,5), даний факт свідчить про зменшення впливу зовнішніх інвесторів, та збільшення долі власного капіталу. Загальна забезпеченість зобов'язань за рахунок виручки збільшилась на 0,62, та у 2017 році складала 2,35, що характеризує збільшення обсягу реалізації. Забезпеченість поточних зобов'язань за рахунок виручки за період 2015-2017 років зросла у відповідності до загальної забезпеченості зобов'язань та у 2017 році складала 4,10.

2.3. Аналіз прибутковості власних фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1"

Аналіз прибутковості власних фінансових ресурсів можна провести шляхом аналізу формування чистого прибутку підприємства, показників ефективності фінансування активів та ефективності діяльності підприємства.

Здійснити аналіз формування чистого прибутку ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" дозволяє табл. 2.7.

Дані табл. 2.7 свідчать, що чисті доходи від реалізації продукції зростали досить швидкими темпами: у 2016 році приріст цих доходів склав 13,6%, у 2017 році – 3,4%. Темпи приросту доходів від реалізації перевищували або значно перевищували темпи приросту собівартості реалізованої продукції (у 2016 році). У підсумку це забезпечило постійне збільшення валового прибутку підприємства: у 2016 році – на 38185 тис. грн. (або 18,6%), у 2017 році – на 22575 тис. грн. (або 9,3%). У 2017 році сума валового прибутку підприємства досягла суми 265735 тис. грн.

Зі зростанням об'ємів діяльності спостерігається і зростання адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. Темпи зростання цих витрат були нижчими за темпи зростання операційних доходів підприємства: у 2016 році приріст цих витрат склав 12,5%, а у 2017 році – 8,4%. Але це не уповільнило зростання прибутку від операційної діяльності, який у 2015 році складав 40525 тис. грн., у 2016 році склав 57711 тис. грн. (або 42,4% від попереднього року), у 2017 році він склав 64676 тис. грн. (або 12,1% від попереднього року).

Інші види звичайної діяльності підприємства загалом можна вважати збитковими, про що свідчить перевищення загальної суми витрат цієї діяльності над відповідними доходами. При цьому розрив між цими доходами та витратами суттєво не скорочувався. Так, у 2015 році доходи інших видів звичайної діяльності підприємства склав 469 тис. грн., а витрати

2501 тис. грн. Це призвело до скорочення прибутку до оподаткування у порівнянні з операційним прибутком на 2032 тис. грн. У 2017 році доходи інших видів діяльності склали 550 тис. грн., а витрати – 3556 тис. грн. Це призвело до скорочення прибутку до оподаткування у порівнянні з операційним прибутком на 3001 тис. грн.

Таблиця 2.7

**Динаміка формування чистого прибутку ТОВ "Епіцентр К
Гіпермаркет №1" 2015 -2017 рр., тис. грн.**

№	Показники	2 015	2 016	2 017	Абсолютна зміна		Темп приросту, %	
					2016	2017	2016	2017
1	Чистий дохід від реалізації	520964	591642	611660	70678	20018	13,6	3,4
2	Собівартість реалізованої продукції	315991	348484	345927	32493	-2557	10,3	-0,7
3	Валовий прибуток	204973	243158	265733	38185	22575	18,6	9,3
4	Інші операційні доходи	15981	20705	25482	4724	4777	29,6	23,1
5	Адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати	114125	128399	139181	14274	10782	12,5	8,4
6	Прибуток від операційної діяльності	40525	57711	64676	17186	6965	42,4	12,1
7	Доходи інших видів діяльності	469	586	550	117	-36	24,9	-6,1
8	Витрати інших видів діяльності	2501	3289	3556	788	267	31,5	8,1
9	Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	38493	55008	61670	16515	6662	42,9	12,1
10	Податок на прибуток від звичайної діяльності	7238	14186	11515	6948	-2671	96,0	-18,8
11	Чистий прибуток	31255	40822	50155	9567	9333	30,6	22,9

Загалом прибуток до оподаткування за 2015 – 2017 роки збільшився з 38493 тис. грн. до 61670 тис. грн., або приблизно в 1,33 рази. У 2016 році

сума прибутку до оподаткування складала 55008 тис. грн., тому варто відзначити його постійне зростання.

На суму чистого прибутку на підприємстві суттєвий вплив мав фактор його оподаткування. У 2015 – 2017 роках підприємство сплатило до бюджету близько 21%. У 2015 розмір податку склав 18,8%, у 2016 податок на прибуток був на рівні 25,8%, у 2017 році – 18,7%, (7238 тис грн., 14186 тис. грн та 11515 тис.грн. відповідно) від власного прибутку, відповідно чистий прибуток складав 79% від прибутку до оподаткування. У 2017 році податкове навантаження зменшувалося, проте залишається все ще досить великим, у 2017 році діюча ставка податку на прибуток складала 18% від прибутку до оподаткування.

Зменшення рівня оподаткування прибутку підприємства забезпечило постійне зростання чистого прибутку з 31255 тис. грн. у 2015 році до 50155 тис. грн. у 2017 році (тобто більше ніж в 1,5 рази).

Таблиця 2.8

Аналіз показників ефективності фінансування активів ТОВ

"Епіцентр К Гіпермаркет№1" 2015 -2017 рр.

№	Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютна зміна	
					2016/2015	2017/2016
1.	Коефіцієнт самофінансування	0,42	0,38	0,45	-0,04	0,07
2.	Власний оборотний капітал, тис. грн.	44962	59350	78761	14388	19411
3.	Робочий капітал, тис. грн.	199529	199418	190297	-111	-9121
4.	Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом	0,13	0,17	0,23	0,04	0,06
5.	Коефіцієнт забезпеченості робочим капіталом	0,58	0,57	0,56	0,00	-0,01
6.	Коефіцієнт інвестування	2,32	2,74	3,33	0,42	0,59
7.	Індекс постійного активу	0,43	0,37	0,30	-0,07	-0,06

Продовження табл. 2.8

№	Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютна зміна	
					2016/2015	2017/2016
8.	Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	0,03	0,02	0,02	-0,01	0,00
9.	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,67	0,67	0,84	0,00	0,17
10.	Коефіцієнт забезпечення запасів власними коштами	0,34	0,44	0,49	0,11	0,05
11.	Коефіцієнт покриття запасів робочим капіталом	1,50	1,49	1,19	0,00	-0,30

Коефіцієнт самофінансування в період 2015-2017 року, мав неоднозначну динаміку, в 2016 році відбулося падіння цього показника на 0,04, а в 2017 році коефіцієнт самофінансування зріс на 0,07. В результаті абсолютне відхилення вказаного показника зросло на 0,03, що характеризує збільшення частки нерозподіленого прибутку в чистому прибутку. Власний оборотний капітал в період 2015-2017 років зростав, і в кінці 2017 року становив 78761 тис.грн, у 2016 році цей показник зріс на 14388, у 2017 - на 19441 тис.грн. Структура робочого капіталу в період 2015-2016 років майже не змінювалась, проте значне скорочення робочого капіталу відбулось у 2017 році, його об'єм скоротився на 9121 тис. грн і складав 190297 тис грн. Цей факт говорить про скорочення суми оборотних активів, що фінансуються за рахунок довгострокових джерел фінансування. Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом за період 2015-2017 років зріс майже в 2 рази і в 2017 році становив 0,23 (норма 0,5). Фактичне значення коефіцієнта забезпеченості власним оборотним капіталом, вказує на низьку частку оборотних активів, що фінансуються за рахунок власного капіталу. Коефіцієнт забезпеченості робочим капіталом у період 2015-2017 років, залишався практично незмінним і у 2017 році дорівнював 0,56, його

абсолютне відхилення відносно 2015 року склало -0,02. Коефіцієнт інвестування у 2016 році зріс на 0,42 і складав 2,74, а у 2017 році його зростання склало 0,59, тобто абсолютне відхилення 2015-2017 років склало 1, а значення цього показника станом на 2017 рік кклало 3,33. Насамперед, це пов'язано зі зростанням частки власного капіталу у вказаний період на рівні близько 30%, коли при цьому сума необоротних активів залишалась практично незмінною. Індекс постійного активу в період 2015-2017 років поступово знижувався, у 2016 році скорочення цього показника склало -0,07, у 2017 -0,06, у 2017 році значення вказаного показника дорівнювало 0,30. У відповідності до зростання розміру власного капіталу, відбулося скорочення частки, за рахунок якої фінансувалися необоротні активи. Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу за період 2015-2017 років скоротився на 0,01, що свідчить про зменшення частки грошових коштів у власному капіталі, цей факт безпосередньо пов'язаний зі зростанням власного капіталу. Коефіцієнт маневреності робочого капіталу за період 2015-2017 років зростав, та у 2017 році складав 0,84, варто зауважити що значення цього показника у 2015-2016 залишалось незмінним, а зростання відбулося у 2017. Зростання коефіцієнта маневреності власного капіталу безпосередньо пов'язано зі зростанням запасів в загальній структурі активів. Коефіцієнт забезпечення запасів власними коштами у період 2015-2017 років зростав відповідно до зростання власного капіталу. У 2016 році цей показник зріс на 0,11, а 2017 році зростання відбулось на 0,05, загальне абсолютне відхилення склало 0,16. Таке зростання коефіцієнта забезпечення запасів власними коштами має пряму залежність зі зростанням об'єму власного капіталу, за рахунок якого, в свою чергу, відбулось фінансування запасів. Коефіцієнт покриття запасів робочим капіталом за період 2015-2017 років, значно скоротився, та у 2017 році складав 1,19, коли у 2015 його значення було на рівні 1,50. Варто зазначити що скорочення вказаного показника відбулося у 2017 році, за рахунок збільшення суми запасів та скорочення

суми робочого капіталу, тобто відбулось скорочення суми запасів, що були профінансовані за рахунок власного капіталу.

Важливою складовою оцінки фінансового стану підприємства є розрахунок показників рентабельності.

Таблиця 2.9

**Аналіз показників ефективності діяльності ТОВ "Епіцентр К
Гіпермаркет№1" 2015 -2017 рр.**

Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютна зміна	
				2016/ 2015	2017/ 2016
1 Рентабельність продукції за валовим прибутком, %	64,9	69,8	76,8	4,9	7,0
2 Рентабельність продукції за операційним прибутком, %	12,8	16,6	18,7	3,7	2,1
3 Рентабельність операційної діяльності, %	8,4	10,8	11,8	2,4	1,0
4 Рентабельність звичайної діяльності, %	8,0	10,2	11,2	2,3	1,0
5 Валова рентабельність продажу, %	39,3	41,1	43,4	1,8	2,3
6 Операційна рентабельність продажу, %	7,8	9,8	10,6	2,0	0,8
7 Чиста рентабельність продажу, %	6,0	6,9	8,2	0,9	1,3
8 Рентабельність власного капіталу, %	39,5	43,7	44,5	4,1	0,9
9 Рентабельність інвестованого капіталу, %	13,4	17,5	22,4	4,1	4,9
10 Коефіцієнт Бівера	0,10	0,14	0,21	0,04	0,06

Рентабельність продукції за валовим прибутком в період 2015-2017 років зросла на 12% і у 2017 році становила 76,8%, максимальний приріст відбувся у 2017 році – 7%. Рентабельність продукції за операційним прибутком за вказаний період також зросла з 12,8% у 2015 році до 18,7% у 2017, абсолютне відхилення склало 5,8%. Зазначене зростання вищевказаних показників безпосередньо пов'язане зі збільшенням товарообороту та зростанням прибутковості підприємства в цілому, так як сума чистого

прибутку підприємства зросла з 40525 тис. грн. у 2015 році до 64676 тис. грн., у 2017. Рентабельність операційної діяльності у 2016 році зросла на 2,4% а у 2017 році на 1%, невисокі темпи зростання рентабельності від операційної діяльності, безпосередньо пов'язані зі щорічним зростанням операційних витрат. Так адміністративні витрати у період з 2015 по 2017 рік, зросли на 22% (22056 тис.грн.), інші операційні витрати за вказаний період зросли на 24% (6939 тис.грн). Рентабельність звичайної діяльності зростала у відповідності до темпів росту чистого прибутку і у 2017 склала 11,2% проти 8% у 2015 році. Зростання вказаного показника стримувалось зростанням операційних та фінансових витрат, так фінансові витрати у період 2015-2017 років зросли на 1055 тис.грн, що становить 42% від рівня 2015 року. Валова рентабельність продажу у 2015 році становила 39,3%, а у 2017 році даний показник зафіксувався на рівні 43,4%, абсолютне відхилення склало 4,1%, що характеризує підприємство у своїй ринковій ніші, як високорентабельне. Операційна рентабельність продажу у період 2015-2017 років зросла на 2,8% і у 2017 році склала 10,6%, та дорівнювала частці операційного прибутку в загальних доходах від реалізації. У відповідності до частки чистого прибутку в загальних доходах від реалізації, чиста рентабельність продажу у 2017 році склала 8,2%. Рентабельність власного капіталу за період 2015-2017 років показала неоднорідну динаміку, у 2016 році відбулося зростання вказаного показника на 4,1%, а 2017 рік відбувся на 0,9%, незважаючи на це показник коливався в межах 40-45%, та у 2017 році складав 44,5%, що означає що кожна одиниця власного капіталу генерує 0,45 чистого прибутку, даний факт дозволяє стверджувати, що рентабельність підприємства висока, а чистий прибуток поступово збільшується. Рентабельність інвестованого капіталу у період з 2015-2017 роки мала позитивну динаміку, абсолютне відхилення склало 9,0%, у 2017 році рентабельність інвестованого капіталу дорівнювала значенню 22,4%. В порівнянні з рентабельністю власного капіталу показник рентабельності інвестованого капіталу значно нижчий, цей факт пов'язаний

зі значною часткою позикового капіталу в структурі пасиву. Так у 2017, доля довгострокових кредитів банків у загальному інвестованому капіталі склала 51,6%. Коефіцієнт Бівера у період 2015-2017 років поступово зростає, та у 2017 році дорівнював 21%, саме таку частину позикового капіталу підприємство може погасити за рахунок чистого прибутку та амортизаційних відрахувань.

Неоднорідність зміни показників ефективності використання загального обсягу залучених фінансових ресурсів не дає можливості зробити впевнені висновки щодо покращення чи погіршення ефективності управління ними. У зв'язку з цим більше уваги необхідно приділити аналізу ефективності використання окремо власних та позикових фінансових ресурсів.

Дані табл. 2.9 свідчать про покращення ефективності використання власних фінансових ресурсів. Такі висновки дозволяють зробити постійне зростання рентабельності власних фінансових ресурсів з 46,6% у 2015 році до 49,8% у 2017 році (тобто на 3,2% за два роки). При цьому слід зазначити, що основний приріст рентабельності власних фінансових ресурсів спостерігався у 2017 році (на 3,5%), що пов'язано переважно із підвищеними темпами зростання чистого прибутку в цей період. Такий надмірно високий показник пов'язаний з тим, що специфіка діяльності підприємства передбачає значне залучення фінансових ресурсів, а саме 65,4%.

Збільшення рентабельності власних фінансових ресурсів частково забезпечується використанням позикового капіталу. Показник, що характеризує збільшення рентабельності власних фінансових ресурсів за рахунок залучення позикових фінансових ресурсів, називається ефект фінансового важеля. Розрахунок ефекту фінансового важеля підприємства здійснено в табл. 2.10. При цьому додатково було визначено вплив зміни кожної складової ефекту фінансового важеля на загальну його зміну. Оцінку

впливу факторів на загальну зміну ефекту фінансового важеля було здійснено за допомогою методу абсолютних різниць.

Таблиця 2.10

**Динаміка формування фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К
Гіпермаркет№1" 2015 -2017 рр.**

№	Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютна зміна	
					2016/2015	2017/2016
1	Капітал, тис. грн	380314	381449	373206	1135,0	-8242,5
2	Власний капітал, тис. грн	79085,0	93514,0	112615,5	14429,0	19101,5
3	Позиковий капітал, тис. грн	301228,5	287934,5	260590,5	-13294,0	-27344,0
4	Прибуток до оподаткування, тис. грн	38493,0	55008,0	61670,0	16515,0	6662,0
5	Чистий прибуток, тис. грн	31255,0	40822,0	50155,0	9567,0	9333,0
6	Фінансові витрати, тис. грн	2501,0	3289,0	3556,0	788,0	267,0
7	Прибуток до сплати відсотків, тис. грн	40994,0	58297,0	65226,0	17303,0	6929,0
8	Середня ставка відсотку, %	0,83	1,14	1,36	0,31	0,22
9	Економічна рентабельність, %	10,78	15,28	17,48	4,50	2,19
10	Ефект фінансового важеля, %	30,77	32,31	30,32	1,54	-1,99
11	Податковий гніт (частки одиниці)	0,81	0,74	0,81	-0,07	0,07
12	Диференціал важеля, %	9,95	14,14	16,11	4,19	1,97
13	Коефіцієнт фінансового лівериджу (плече важеля)	3,809	3,079	2,314	-0,730	-0,765
Зміна ефекту фінансового важеля за рахунок зміни:						
14	Податкового гніту, %	--	--	--	-2,65	3,10
15	Диференціалу важеля, %	--	--	--	11,85	4,94
16	Коефіцієнту фінансового лівериджу, %	--	--	--	-7,66	-10,03

Дані табл. 2.10 свідчать, що у 2016-2017 роках відбулось скорочення позикових фінансових ресурсів позитивно позначалося на рентабельності власного капіталу, яка зросла за рахунок цього фактору на 3,2 %. Це було обумовлено в першу чергу низькою вартістю позикового капіталу (1,36%) та високою економічною рентабельністю ресурсів (18,06%), що призвело до позитивного значення диференціалу важеля.

У 2017 році рентабельність власних фінансових ресурсів скоротилася на 0,3%, що несуттєво відзначилось на структурі капіталу. Ефект фінансового важеля в свою чергу мав неоднозначну динаміку, у 2016 році відбулося його зростання, а у 2017 значення показника знизилось майже на 1,5%. Головним фактором, що забезпечив позитивне значення ефекту фінансового важеля у 2016 році було зростання його диференціалу на 6,08% (за рахунок диференціалу важеля його ефект збільшився на 0,82%) загалом та зменшення вартості залучення позикових коштів зокрема. Негативно на ефекті фінансового важеля позначилось і скорочення плеча важеля, натомість скорочення податкового гніту, що у 2016 році знизився на до 0,74 позитивно вплинуло на ефект фінансового важеля.

Отже, щодо загальної ситуації в цілому, слід зазначити, що ТОВ „Епіцентр К Гіпермаркет№1”, має складну структуру фінансових ресурсів. У 2017 році частка власних фінансових ресурсів склала 34,6%, сума нерозподіленого прибутку в період з 2015 року постійно зростала, та у 2017 році склала 99966 тис.грн, відсоток від загальної суми балансу чистого прибутку зріс на 5% та складав 13,6% від загальної суми активів. Загалом прибуток до оподаткування за 2015 – 2017 роки збільшився з 38493 тис. грн. до 61670 тис. грн., або приблизно в 1,33 рази. Зменшення рівня оподаткування прибутку підприємства забезпечило постійне зростання чистого прибутку з 31255 тис. грн. у 2015 році до 50155 тис. грн. у 2017 році.

Показники рентабельності за період 2015-2017 рік показали відповідну позитивну динаміку. У відповідності до розрахованих коефіцієнтів наступні недоліки мають наступні показники:

- Період оборотності власного капіталу зріс, відповідно до зростання суми власного капіталу, з 55 днів у 2015 році до 67 днів у 2017 році.
- Коефіцієнт фінансової стабільності у 2017 році залишався на рівні 0,43, що характеризує підприємство, як недостатньо стабільне. Даний факт пов'язаний з великою часткою позикового капіталу відносно власних фінансових ресурсів.
- Коефіцієнт фінансової незалежності у 2017 році склав 0,30, що нижче норми у 0,5, відповідно до співвідношення власних та позикових фінансових ресурсів.
- Коефіцієнт залучення довгострокових коштів на рівні 0,5, характеризує підприємство як залежне від зовнішніх інвесторів.
- Коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом у 2017 році знаходився на рівні 0,23, що говорить про недостатній рівень частки оборотних активів, що фінансуються за рахунок власного капіталу.
- Коефіцієнт маневреності робочого капіталу у 2017, році показав приріст в 0,17 відносно минулих років. Даний факт говорить про збільшення частки запасів в робочому капіталі, що негативно позначається на фінансовому стані підприємства, тому що таким чином підприємство заморожує власні фінансові ресурси.

Отже, підсумовуючи, слід зазначити, що ТОВ „Епіцентр К Гіпермаркет№1” залучає фінансові ресурси з багатьох джерел, при цьому у складі фінансових ресурсів переважають позикові. Поповнення статутного фонду підприємства шляхом емісії не відбувається. Залучення позикових ресурсів є високоефективним, за рахунок цього фактору економічна рентабельність покращилась на 6,7%, чого не достатньо для мінімально

необхідного зростання власного капіталу.

Існуючий стан управління фінансовими ресурсами ТОВ “Епіцентр К Гіпермаркет №1” негативно позначається на фінансовому стані підприємства. У зв’язку з цим головним завданням управління фінансовими ресурсами підприємства на майбутні роки є забезпечення покращення фінансової структури капіталу.

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ "ТОВ ЕПІЦЕНТР К ГІПЕРМАРКЕТ №1"

3.1. Вдосконалення управління формуванням власних фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет.№1"

Відповідно до проведених розрахунків було виділено ряд суттєвих недоліків, які негативно впливають на управління формуванням власних фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет.№1".

Одним з напрямів оптимізації структури капіталу підприємства є збільшення частки оборотних активів, що фінансуються за рахунок власних фінансових ресурсів, зменшення впливу зовнішніх інвесторів та підвищення фінансової стабільності підприємства в цілому. Оптимізація структури капіталу відповідно до специфіки та потреб компанії можлива за рахунок:

1. Визначення оптимального співвідношення між власними та позиковими фінансовими ресурсами, з метою досягнення більшої економічної рентабельності, та застосування відповідних заходів для досягнення вказаного співвідношення.

2. Перерозподілу структури власних фінансових ресурсів відповідно до доцільних потреб (наприклад, фінансування оборотних активів замість збільшення частки запасів).

3. Скорочення обсягу залучених коштів, а саме скорочення довгострокових кредитів, для досягнення високого рівня самостійності та незалежності підприємства ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет.№1", зниження впливу від кредиторів.

4. Підвищення коефіцієнтів оборотності та скорочення періоду обороту власних фінансових ресурсів та робочого капіталу, для підвищення

ефективності операційної діяльності підприємства ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1".

Для підвищення ефективності господарської діяльності підприємства, забезпечення зростання частки активів за рахунок власних фінансових ресурсів підприємства, зменшення впливу зовнішніх інвесторів та підвищення його фінансової стабільності, підприємству необхідно сформувати власну політику фінансування активів.

Варто відмітити, що залежно від обсягу використання окремих джерел капіталу ТОВ „Епіцентр К Гіпермаркет № 1” призначених для фінансування активів підприємства, головним напрямом дій для вдосконалення управління формуванням власних фінансових ресурсів ТОВ «Епіцентр К Гіпермаркет №1» є скорочення або максимальне уповільнення збільшення обсягів позикового капіталу підприємства.

Оптимальним для ТОВ «Епіцентр К Гіпермаркет №1» має бути таке фінансування активів підприємства, при якому за рахунок власного капіталу фінансуються необоротні активи підприємства, за допомогою залучення короткострокового позикового капіталу підприємства фінансуються його оборотні активи.

Таким чином, залучення короткострокових позикових коштів для фінансування основної діяльності ТОВ «Епіцентр К Гіпермаркет №1» забезпечує найнижчу вартість капіталу підприємства порівняно з фінансуванням за рахунок довгострокового позикового капіталу.

Проте необхідно постійно контролювати терміни отримання короткострокових позик підприємством для уникнення ризику недостатності капіталу, що забезпечує необхідний обсяг оборотних активів для здійснення плану реалізації ТОВ «Епіцентр К Гіпермаркет №1».

Іншим напрямом оптимізації структури капіталу підприємства є максимізація фінансової рентабельності підприємства шляхом використання ефекту фінансового важеля, рівня оподаткування прибутку підприємства,

структури капіталу, економічної рентабельності та середніх позикових відсотків. Збільшення ефекту фінансового важелю може бути забезпечене за допомогою наступних дій:

1. Зменшення рівня оподаткування прибутку підприємства.

У 2017 році рівень оподаткування прибутку підприємства складав 15%, що є нижчим за норму 18% завдяки отриманим від держави пільгам. У наступні періоди необхідно забезпечити подальше отримання підприємством пільг від держави, забезпечити участь підприємства у можливих державних програмах зниженого оподаткування таким чином, щоб рівень оподаткування підприємства був мінімальний та не перевищував розмір ставки на прибуток за законодавством України.

2. Зменшення частки позикового капіталу. Цей напрямок дій для ТОВ „Епіцентр К Гіпермаркет №1” має бути ключовим, оскільки це призведе до покращення його фінансового стану, зменшення фінансової залежності підприємства від кредиторів та зростання його фінансової стійкості.

3. Зменшення частки позикового капіталу можна досягти за рахунок збільшення власного капіталу на ТОВ „Епіцентр К Гіпермаркет №1” шляхом формування резервного фонду за рахунок нерозподіленого прибутку. Формування додаткового капіталу на ТОВ „Епіцентр К Гіпермаркет №1” дасть можливість розширити поточну господарську діяльність підприємства, скоротити рівень його позик.

4. Зменшення середніх позикових відсотків. Цей напрямок дій є актуальним для підприємства, оскільки одним з факторів, що визначає ставку за кредит, є фінансова стійкість підприємства і у разі її покращення можна очікувати зменшення позикового відсотка. Пошук більш дешевих джерел фінансування дасть змогу знизити середньозважену вартість капіталу підприємства і збільшити його власні фінансові ресурси для збільшення фінансової стійкості підприємства і отримання більшого фінансового результату.

5. Збільшення економічної рентабельності підприємства. Цей напрямок дій передбачає реалізацію низки заходів щодо обґрунтування потреб у активах та зростання прибутку. При зростанні рівня рентабельності підприємства з'являються більші можливості для залучення додаткового капіталу шляхом капіталізації отриманого прибутку та інвестуванню прибутку у власне підприємство, завдяки чому стає можливим зменшення частки позикових коштів підприємства.

Зростання прибутку підприємства може бути забезпечено наступними діями: забезпечення у майбутньому високих темпів зростання обсягів реалізації підприємства; уповільнення зростання загальної суми адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат; забезпечення зменшення розриву між доходами та витратами інших видів звичайної діяльності.

Таким чином, реалізуючи комплекс дій направлених на вдосконалення управління формуванням власних фінансових ресурсів ТОВ „Епіцентр К Гіпермаркет №1” стає можливим підвищення його фінансової стійкості та зростання прибутковості підприємства.

В процесі формування капіталу підприємства необхідно забезпечити не тільки обсяг капіталу, потрібний для фінансового та майнового забезпечення поточної діяльності підприємства, досягнення його стратегічних цілей, а і сформувати необхідну оптимальну структуру капіталу, тобто співвідношення між окремими групами джерел його формування.

Як показав аналіз, проведений у другому розділі дипломної роботи, на ТОВ “Епіцентр К Гіпермаркет№1” склалося несприятливе співвідношення між власними та позиковими джерелами формування майна. Фінансова стійкість підприємства знаходиться на незмінному рівні, що пов'язано з переважанням у структурі капіталу позикових його джерел, виникнення загрози неплатоспроможності, що може потягти за собою зниження ринкової

ціни підприємства. Це говорить про те, що структура капіталу, що склалася на ТОВ “Епіцентр К Гіпермаркет№1” не є оптимальною і потребує своєї оптимізації.

Питання управління структурою фінансових ресурсів підприємства широко висвітлюється в економічній літературі і представлені різними точками зору на вирішення цієї проблеми. Виділенням окремих характеристик діяльності підприємства у якості критеріїв управління співвідношенням власних та позикових коштів і пояснюються різні думки вчених щодо даного питання.

Найбільш традиційним є підхід до вирішення питання про необхідність та доцільність управління фінансовою структурою підприємства, виходячи із вартості кожного джерела коштів, що зводить проблему оптимізації структури фінансових ресурсів до її впливу на ринкову вартість підприємства. У якості критерію оптимізації структури капіталу тут виступає мінімізація його вартості. Процес цієї оптимізації ґрунтується на попередній оцінці вартості власного та позикового капіталу за різних умов його залучення та на здійсненні багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу.

Наступні варіанти визначення цільової структури капіталу підприємства за критерієм мінімізації вартості його капіталу передбачають подальше збільшення власного капіталу (оскільки його вартість у попередніх розрахунках була найменшою) та зменшення комерційних кредитів.

Збільшення власного капіталу можливе тільки за умови збільшення статутного фонду, що неодмінно позначається на збільшенні вартості власного капіталу, яка становиться вже найбільшою серед усіх джерел капіталу підприємства. З іншого боку збільшення частки власного капіталу є свідченням покращення фінансового стану підприємства, що дозволяє зменшити вартість довгострокових кредитів.

Таким чином, хоча вартість позикового капіталу у останніх варіантах розрахунку передбачається зменшити, але за рахунок збільшення вартості власного капіталу та його частки загальна вартість капіталу торговельного підприємства збільшиться у порівнянні з поточним періодом

Отже, оптимізуючи структуру капіталу ТОВ “Епіцентр К Гіпермаркет№1” у 2018 році, необхідно збільшити частку власного капіталу за рахунок внутрішніх джерел, а у складі позикового капіталу зменшувати частку комерційних кредитів.

Ще одним критерієм, що може бути покладено в основу процесу оптимізації структури капіталу, є критерій максимізації рівня фінансової рентабельності підприємства. Для проведення таких оптимізаційних розрахунків застосовується механізм фінансового ліверіджу. Як і в попередньому випадку, для визначення оптимальної структури капіталу проводяться багатоваріантні розрахунки коефіцієнта фінансової рентабельності власного капіталу при різних співвідношеннях власного та позикового капіталу.

У попередньому питанні було визначено, що необхідний обсяг капіталу ТОВ “Епіцентр К Гіпермаркет№1” у 2017 році складає 373 206 тис. грн.

Таблиця 3.1

Оптимізація структури капіталу ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет №1" у плановому періоді методом максимізації рівня фінансової рентабельності

№	Показники	Варіанти розрахунку				
		1	2	3	4	5
1	Сума власного капіталу, тис. грн.	373 206	279 905	186 603	93 302	0
2	Можлива сума позикового капіталу, тис. грн.	0	93 302	186 603	279 905	373 206
3	Загальна сума капіталу, тис. грн.	373 206	373 206	373 206	373 206	373 206
4	Коефіцієнт фінансового ліверіджу	0	0	1	3	100

Продовження табл. 3.1

№	Показники	Варіанти розрахунку				
		1	2	3	4	5
6	Ставка відсотка за кредит з урахуванням ризику, %	0,0	12,0	15,0	17,0	20,0
7	Сума прибутку до оподаткування та відсотків за кредит, тис. грн.	201 142	201 146	201 146	201 146	201 146
8	Сума сплачених відсотків за кредит, тис. грн.	0	11 196	27 990	47 584	74 641
9	Сума валового прибутку з врахуванням відсотків за кредит, тис. грн.	201 142	189 949	173 155	153 562	126 504
10	Витрати від операційної діяльності, тис. грн. (Адміністративні, витрати на збут, та інші)	164 418	155 269	141 541	125 525	103 407
11	Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	36 724	34 681	31 614	28 037	23 097
12	Ставка податку на прибуток, %	18	18	18	18	18
13	Сума податку на прибуток, тис. грн.	6 610	6 243	5 691	5 047	4 157
14	Сума чистого прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства, тис. грн.	30 114	28 438	25 924	22 990	18 940
15	Коефіцієнт фінансової рентабельності, %	8,1	10,2	13,9	24,6	100,0
16	Частка власного капіталу, %	100	75	50	25	0
17	Частка власного капіталу, %	0	25	50	75	100

Розглянемо як зміниться фінансова рентабельність підприємства в разі формування цього капіталу за рахунок власних коштів у обсягах відповідно 25%, 50%, 75% 100%, від загальної суми необхідного капіталу.

Розрахунки цього показника при різних значеннях коефіцієнту фінансового левериджу наведені у табл. 3.1

При проведенні розрахунків, наведених в таблиці, було зроблено припущення, що у плановому періоді коефіцієнт валової рентабельності активів, який характеризує співвідношення суми прибутку до оподаткування та сплачених відсотків за кредит до обсягу активів підприємства, залишиться на рівні 2017 року.

Як ми бачимо із даних розрахункової таблиці, найбільший коефіцієнт фінансової рентабельності товариства досягається при коефіцієнті фінансового левериджу 3. Обсяг капіталу, сформованого за рахунок власного капіталу при цьому складає 93302 тис. грн., або 25% від загальної потреби у капіталі. Коефіцієнт фінансової рентабельності буде складати 24,6%. Варто зазначити, що фінансова рентабельність буде скорочуватись обернено пропорційно до розміру власного капіталу (чим більша доля власного капіталу - тим менша фінансова рентабельність). Розмір відсотків за кредит буде складати 12%,15%,17% та 20% відповідно в залежності від суми кредиту (більша сума – більший відсоток). Ставка податку на прибуток, вибрана за песимістичним прогнозом, 18% відповідно до чинного законодавства.

Таким чином, можна зробити загальний висновок про те, що за всіма критеріями оптимізації структури капіталу ТОВ “Епіцентр К Гіпермаркет№1” у 2018 році слід намагатися збільшити у складі майна частку власного капіталу. Це повинно бути зроблено за рахунок внутрішніх джерел (чистого прибутку та амортизації). Найбільш оптимальним співвідношенням між власним та позиковим капіталом має стати 25 : 75 (зараз 30 : 70). За умов такої структури капіталу підприємство зможе значно підвищити рівень платоспроможності, зміцнити фінансове становище, мінімізувати середньозважену вартість капіталу та оптимізувати рівень фінансової рентабельності.

Загальну структуру наповнення власних фінансових ресурсів ТОВ “Епіцентр К Гіпермаркет№1” становлять внутрішні джерела формування

власних фінансових ресурсів такі як, статутний капітал, нерозподілений прибуток, амортизація. Зовнішні джерела формування власних фінансових ресурсів, такі як емісія акцій або залучення додаткового пайового капіталу відсутні. Але як відомо, якщо сума залучених за рахунок внутрішніх джерел власних фінансових ресурсів забезпечує загальну потребу в них у плановому періоді, то в залученні цих ресурсів за рахунок зовнішніх джерел немає необхідності.

Таблиця 3.2

**Загальна структура наповнення власних фінансових ресурсів ТОВ
“Епіцентр К Гіпермаркет№1” 2015-2017 рр., тис. грн.**

Показники	Значення показника			% від загальної суми власних фінансових ресурсів			Абсолютна зміна	
	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2016/2015	2017/2016
Амортизація	24 332	24 367	26 138	23,5%	20,7%	18,8%	-2,9%	-1,8%
Зареєстрований капітал	12 000	12 000	12 000	11,6%	10,2%	8,6%	-1,4%	-1,5%
Капітал у дооцінках	650	650	650	0,6%	0,6%	0,5%	-0,1%	-0,1%
Нерозподілений прибуток	66 435	80 864	99 966	64,2%	68,6%	72,0%	4,4%	3,4%
Власні фінансові ресурси	103 417	117 881	138 753	100%	100%	100%	0,0%	0,0%

За період 2015-2017 роки структура власних фінансових ресурсів дещо змінилась. Частка амортизаційних відрахувань скоротилась на 4,7%, від загальної суми власних фінансових ресурсів. В той самий час частка нерозподіленого прибутку в структурі власних фінансових ресурсів зросла на 7,8%, сума якого в 2017 році дорівнювала 99966 тис.грн. Сума зареєстрованого капіталу та капіталу в дооцінках, але частка вказаних показників скоротилась на 2,9% та 0,2% відповідно. Це пов'язано з тим, що загальний об'єм власних фінансових ресурсів зріс більше ніж на 26%, та у 2017 складав 138 753 тис.грн.

Отже проаналізувавши співвідношення власних та попозикових коштів та структуру власних фінансових ресурсів, можемо зробити наступні висновки. Співвідношення власного та позикового капіталу у 2017 році було на рівні 30:70. Якщо збільшити об'єм власного капіталу то відповідно зросте сума чистого прибутку, відповідно збільшення власних фінансових ресурсів до 50 чистий прибуток прогнозовано може збільшитись на 20%. Якщо скоротити власний капітал до 25%, тому можна вищої фінансової рентабельності до рівня 25, відповідно збільшиться відсотки за кредит, та скоротиться сума чистого прибутку. Доцільність збільшення суми власних фінансових ресурсів буде розраховано в пункті 3.3. В структурі власних фінансових ресурсів в період 2015-2017 також відбулись деякі зміни, насамперед зросла доля нерозподіленого прибутку, відповідно скоротилась частка амортизаційних відрахувань.

Ще одним варіантом оптимізації структури капіталу є метод оптимізації за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків. Цей метод оптимізації пов'язаний з процесом диференційованого вибору джерел фінансування різних складових активів підприємства. З цією метою всі активи підприємства розподіляється на три такі групи: позаобігові активи, постійна частина обігових активів (що являє собою незмінну частину сукупного їх розміру, яка не залежить від коливань обсягів операційної діяльності підприємства і не пов'язана із формуванням сезонних запасів) та змінна частина оборотних активів (що являє собою ту їх частину, яка пов'язана із сезонними змінами обсягів реалізації продукції).

3.2. Прогнозування фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1"

Основним завданням фінансового прогнозування є своєчасне одержання інформації, що призначена для надання можливості адаптації до процесів, що

відбуватимуться на підприємстві в майбутньому.

Зовнішні власні фінансові ресурси являють собою джерела поповнення власного капіталу, які формуються за межами підприємства за рахунок залучення до діяльності підприємства на безстроковий період власних фінансових ресурсів інших суб'єктів господарювання або заощаджень фізичних осіб. Більш мобільним внутрішнім джерелом фінансових ресурсів є чистий прибуток підприємства, який залежить від ефективності маркетингу, використання окремих видів ресурсів та ін. факторів. Тому планування прибутку будемо здійснювати в двох варіантах: 1 варіант – виходячи з тенденцій, що склалися в динаміці витрат (песимістичний варіант); 2 варіант – виходячи з найкращого досягнутого результату використання ресурсів (оптимістичний варіант).

Визначати план чистого прибутку підприємства будемо у відповідності до структури звіту про фінансові результати. Таким чином, першим етапом планування чистого прибутку є план доходів та витрат від реалізації товарів.

Таблиця 3.3

**Планування показників доходів та витрат ТОВ "Епіцентр К
Гіпермаркет№1" за песимістичним та оптимістичним прогнозом**

№	Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	
					песимістичний план	оптимістичний план
1	2	3	4	5	6	7
1	Чистий доход від реалізації товарів, тис.грн	520964	591642	611660	570068	694642
1.1	Темп росту, %	--	113,6	103,4	93,2	113,6
2	Інші операційні доходи тис.грн	--	--	--	--	--
3	Інші фінансові доходи, тис.грн	469	586	550	345	586
3.1	Темп росту,%	0,0	124,9	93,9	62,8	106,5
4	Собівартість реалізованих товарів, тис.грн	315991	348484	345927	326225	314286
4.1	Темп росту, %	--	110,3	99,3	110,3	88,2

Продовження табл. 3.3

1	2	3	4	5	6	7
5	Адміністративні витрати, тис.грн	114125	128399	139181	156588	145147
5.1.	Темп росту, %	--	112,5	108,4	112,5	104,3
6	Витрати на збут, тис.грн	21005	23773	25619	23710	22670
6.1	Темп росту, %	--	113,2	107,8	113,2	102,4
7	Інші операційні витрати, тис.грн	29318	33275	36257	41150	37861
7.1	Темп росту, %	--	113,5	109,0	113,5	104,4
8	Фінансові витрати тис.грн	2501	3289	3556	4676	3012
8.1	Темп росту,%		131,5	108,1	131,5	84,7

Варто зазначити, що прогнозування за песимістичним прогнозом для витрат здійснене за методом вибору найбільшого значення показника темп росту за період 2015-2017 років, розрахунок оптимістичного прогнозу здійснений за принципом різниці найменшого значення показника темп росту мінус сальдо найменшого та найбільшого значення вказаного показника. Для доходів формула працює оберненопропорційно, тобто найбільше значення показника доходу за період 2015-2017 років вважається найкращим, та відноситься до оптимістичного прогнозу.

Дані таблиці 3.3 свідчать про те що, плановий чистий дохід від реалізації товарів у 2018 році складе 570068 тис.грн за песимістичним прогнозом, за оптимістичним значення чистого доходу складе 694642 тис.грн. Визначений дохід характеризує виручку від реалізації із урахуванням податку на додану вартість, який необхідно відрахувати з загального доходу. Темп росту за песимістичним прогнозом складе 0,93, тобто можливе скорочення чистого доходу від реалізації майже на 42000 тис.грн, але в той самий час за оптимістичним прогнозом чистий дохід від реалізації може скласти 694642 тис. грн, що на 83000 тис. грн, вище від показника 2017 року. Враховуючи динаміку останніх років, можемо зробити припущення, що скоріше за все відбудеться зростання показника чистого доходу, але песимістичний варіант

відкидати не можна. За таким самим принципом розраховані всі подальші показники.

На кінцеві фінансові результати підприємства позитивний вплив має відсутність інших операційних доходів, які складаються з доходів від надання майна в операційну оренду. На даний момент часу інформація про утворення інших операційних доходів відсутня.

Фінансові доходи за 2015 – 2017 роки мали несуттєві коливання. У 2016 році вони відбулося зростання майже на 25%, що було пов'язано з суттєвим зростанням інших фінансових доходів та інших доходів, у 2017 році ці доходи зменшились на 30%. Відсутність певної тенденції зміни та суттєві коливання цих доходів вимагає розробки варіантів їх прогнозу: за песимістичний прогноз було взято очікування продовження зменшення доходів інших видів звичайної діяльності на рівні попереднього року (тобто на 30%), за оптимістичний прогноз було взято максимальне значення цих доходів за попередні роки (тобто 586 тис. грн.).

Собівартість реалізованих товарів у 2018 році, за оптимістичним планом прогнозується на рівні 314286 тис.грн, тобто скорочення значення собівартості на 18%. З песимістичним планом прогнозується збільшення собівартості на 10,3%, 326225 тис.грн.

До адміністративних витрат відносяться загальногосподарські витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством. По відношенню до обсягів діяльності вони є постійними, тобто їх зміна переважно не пов'язана зі змінами доходів від реалізації товарів. При цьому слід зазначити, що, як видно з табл. 3.3, щороку ці витрати зростають, проте це зростання уповільнюється. Так у 2016 році адміністративні витрати збільшились на 12,5%, у 2017 році – на 8,4%. Отже, приріст цих витрат скоротився на 4,1%. Враховуючи виявлені тенденції зміни адміністративних витрат песимістичний план їх зростання повинен враховувати максимальні темпи їх зростання протягом останніх трьох років (112,5%), оптимістичний план цих

витрат повинен враховувати можливість подальшого уповільнення темпів приросту цих витрат ($108,5 - 4,1 = 104,3\%$).

Як видно з табл. 3.3, рівень витрат на збут в чистих доходах підприємства за останній рік скоротився на 5% та склав 4,1%, у 2016 році цей показник склав 4,1% від чистого доходу від реалізації. У зв'язку з цим за песимістичним прогнозом витрати на збут складуть 22670 тис. грн за оптимістичним 23710 тис. грн, що складатиме 4,1% від прогнозованого чистого доходу.

Інші операційні витрати за оптимістичним прогнозом складуть 37861 тис.грн, за песимістичним – 41150 тис.грн.

Рівень фінансових витрат у 2018 році за песимістичним планом прогнозовано буде становити близько 4676 (тобто зростуть на 31,5% відносно показника 2017 року), за оптимістичним планом значення показника буде знаходитись біля 3012 тис.грн.

Таким чином можна розробити план чистого прибутку (табл. 3.4). Результати розрахунків показали, що за песимістичного варіанту розвитку чистий прибуток очікується в сумі 14229 тис. грн., за оптимістичного варіанту розвитку – 135687 тис. грн. Отже, за реалістичний план було взято середньозважене значення цих показників – 74958 тис. грн.

Таблиця 3.4

План чистого прибутку ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1"

№	Стаття	2018 рік		
		Песимістичний план	Оптимістичний план	Середньозважений план
1	Чистий дохід від реалізації товарів тис.грн	570068	694642	632355
2	Собівартість реалізованої продукції тис.грн	326225	314286	320255
3	Валовий прибуток тис.грн	243843	380356	312099
4	Інші операційні доходи тис.грн	0	0	0
5	Адміністративні витрати тис.грн	156588	145147	150867
6	Витрати на збут тис.грн	23710	22670	23190

Продовження табл. 3.4

№	Стаття	2018 рік		
		Песимістичний план	Оптимістичний план	Середньозважений план
7	Прибуток від операційної діяльності тис.грн	22395	174678	98536
8	Інші фінансові доходи тис.грн	345	586	465
9	Фінансові витрати тис.грн	4676	3012	3844
10	Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування тис.грн	18064	172252	95158
11	Податок на прибуток від звичайної діяльності тис.грн	3835	36565	20199
12	Чистий прибуток тис.грн	14229	135687	74958

Прибуток від операційної діяльності з урахуванням доходів та витрат інших видів звичайної діяльності формують прибуток від звичайної діяльності до оподаткування, за середньозваженим прогнозом цей прибуток очікується в сумі 98536 тис.грн. Після вирахування з цього прибутку податку на прибуток формується чистий прибуток, що може бути використаний на поповнення власного капіталу. Як показав вище проведений аналіз, рівень оподаткування прибутків підприємства у 2017 році складав 18,7%, при ставці податку на прибуток 18%, у 2016 році показник був на рівні 25,7%. Незважаючи на це, за песимістичний прогноз оподаткування прибутку було взято рівень 21,2%, тобто середнє значення цих показників.

Прогнозування частки чистого прибутку ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет №1" в загальній сумі нерозподіленого прибутку підприємства наведено в табл. 3.5

Так як основним наповненням нерозподіленого прибутку є чистий прибуток, то наступним кроком необхідно спрогнозувати частку чистого прибутку в нерозподіленому прибутку, для того щоб розуміти, яка доля прогнозованого чистого прибутку буде формувати власний капітал.

Таблиця 3.5

**Прогнозування частки чистого прибутку ТОВ "Епіцентр К
Гіпермаркет№1" в загальній сумі нерозподіленого прибутку**

№	Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютна зміна		Частка чистого прибутку в нерозподіленому прибутку, %	
					2016/2015	2017/2016	2016 рік	2017 рік
1	Чистий прибуток	31 255	40 822	50 155	9 567	9 333	35,3	38,1
2	Нерозподілений прибуток	66 435	80 864	99 966	14 429	19 102		

Відповідно до динаміки минулих років, середня частка чистого прибутку, що формував нерозподілений прибуток за період 2015-2017 років складала 36,7%. Тому прогнозована сума нерозподіленого прибутку відповідно до середньої частки чистого прибутку у 2018 році буде складати 27509 тис.грн. без врахування вже існуючого нерозподіленого прибутку.

Разом з прогнозованою сумою нерозподіленого прибутку зросте також сума амортизаційних відрахувань (табл 3.6).

Таблиця 3.6

**Прогнозування суми амортизації
ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" на 2018 рік**

Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютна зміна		Темп приросту, %		План 2018 рік
				2016/2015	2017/2016	2016/2015	2017/2016	
Амортизація, тис грн	24 332	24 367	26 138	35	1771	0,14	7,27	27 106

Середній темп зростання амортизаційних відрахувань за 2016-2017 роки, дорівнював 3,7%, з урахуванням такого темпу зростання, амортизаційні відрахування для ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" у 2018 році, будуть складати 27106 тис.грн. В загальному внутрішні власні фінансові ресурси у

2018 році будуть становити 54615 тис. грн. Структура зовнішніх власних фінансових ресурсів залишиться без змін (табл. 3.7)

Таблиця 3.7

**Структура зовнішніх власних фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К
Гіпермаркет №1" у 2018 р., тис. грн.**

№	Показники	Факт		Абсолютна зміна	Прогноз
		2016 рік	2017 рік	2017/2016 рік	2018 рік
1	Зареєстрований капітал	12000	12000	0	12000
2	Капітал у дооцінках	650	650	0	650

З даних табл 3.7 бачимо, що зареєстрований капітал та капітал у дооцінках на протязі 2016-2017 років залишався без змін, на рівні 12000 тис. грн та 650 тис. грн відповідно. З урахуванням вищеописаного робимо висновок, що змін в структурі зовнішніх власних фінансових ресурсів не відбудеться, тому сума прогнозованого зареєстрованого капіталу та капіталу у дооцінках залишиться без корегувань. В результаті чого структура власних фінансових ресурсів підприємства буде мати наступний вигляд (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

**Структура власних фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К
Гіпермаркет №1" у 2018 р., тис. грн.**

№	Показник	Факт		Прогноз	Темп зростання%	
		2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017/2016	2018/2017
1	Зареєстрований капітал	12 000	12 000	12 000	0	0
2	Капітал у дооцінках	650	650	650	0	0
3	Нерозподілений прибуток	80 864	99 966	127 487	24	28
4	Чистий прибуток	40 822	50 155	88 185	23	76
5	Амортизація	24 367	26 138	27 106	7	4
6	Всього власний капітал	93 514	112 616	140 137	20	24
7	Всього власні фінансові ресурси	117 881	138 753	167 243	18	21

Прогнозований темп зростання нерозподіленого прибутку у 2018 році складає, 28% відносно значення 2017 року. Зростання цього показника можливе лише за умови зростання чистого прибутку на 76%. Плановий приріст зростання амортизаційних відрахувань будуть на рівні 4%. Приріст власного капіталу планується на рівні 24% до минулого періоду. В загальному сума власних фінансових ресурсів, включаючи амортизацію, в плановому періоді повинна прирости на 21% відносно 2017 року.

Таблиця 3.9

**Прогнозована структура балансу ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1"
у 2018 році, тис. грн.**

Показники	2017 рік	2018 рік	Абсолютна зміна	Темп зростання, %
			2018/2017	2018/2017
I. Необоротні активи	33 855	33 548	- 307	- 0,9
II. Оборотні активи	339 351	331 599	- 7 752	- 2,3
Актив	373 206	365 142	- 8 064	- 2,2
Власний капітал	112 616	140 137	27 521	24,4
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	111 537	88 817	- 22 720	- 20,4
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	149 054	150 251	1 197	0,8
Пасив	373 206	365 142	- 8 064	- 2,2

Відповідно до динаміки минулих років, структура балансу ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" у 2018 році, визначена методом середньозважених показників динаміки минулих періодів буде мати наступний вигляд (табл. 3.9). Відповідно до прогнозованої структури власних фінансових ресурсів, сума власного капіталу зросте на 24,4%. Відповідно довгострокові зобов'язання прогнозовано скоротяться на суму 22720 тис. грн., тобто на 20,4% до 2017 року. В загальному сума активу і пасиву прогнозовано може скоротитись на 8064 тис. грн, тобто на 2,2% відносно 2017 року. Відповідно до запропонованого прогнозу розрахуємо

прогнозовані показники ефективності власних фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1".

Прогнозування показників ефективності власних фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" відповідно до прогнозованої структури балансу у 2018 році наведено в табл. 3.10.

Таблиця 3.10

**Прогнозування показників ефективності власних фінансових ресурсів
ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1" на 2018 р.**

№	Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютна зміна	
					2017/2016	2018/2017
1	Коефіцієнт обертання власного капіталу	6,3	5,4	4,5	- 0,9	- 0,9
2	Період окупності власного капіталу, дн.	57,7	67,2	80,9	9,5	13,7
3	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,61	0,60	0,63	- 0,01	0,03
4	Коефіцієнт фінансової стабільності	0,32	0,43	0,59	0,1	0,2
5	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,25	0,30	0,38	0,1	0,1
6	Коефіцієнт фінансової залежності	0,75	0,70	0,62	- 0,1	- 0,1
7	Коефіцієнт фінансового ризику	3,08	2,31	1,71	- 0,8	- 0,6
8	Рентабельність власного капіталу, %	43,65	44,54	53,49	0,9	9,0

За результатами розрахунків, можемо зробити висновок, що прогнозоване збільшення суми власного капіталу несе за собою безумовні покращення показників ефективності використання власного капіталу. Коефіцієнт обертання власного капіталу прогнозовано скоротиться на 0,9, період окупності складе 81 день, що довше на 14 днів ніж у 2017 році. Але цей факт є логічним, більша сума буде довше обертатися. Коефіцієнт фінансової стійкості може мати прогнозоване зростання на 0,03, відносно 2017 року, що говорить про невелике, але покращення фінансового становища ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1". Коефіцієнт фінансової

стабільності прогнозовано може зрости на 0,16, що відповідно є позитивним моментом в розвитку підприємства. Коефіцієнт фінансової незалежності також прогнозовано може зрости 0,08, що ще раз підкреслює співвідношення між розміром власного капіталу та суми загального пасиву. Коефіцієнт фінансового ризику прогнозовано може знизитись на 0,6 відповідно до зростання розмірів власного капіталу. Рентабельність власного капіталу прогнозовано зросте майже на 9%, що ще раз підкреслює ефективність збільшення частки власних фінансових ресурсів для ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1".

Отже спрогнозувавши структуру власних фінансових ресурсів ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1", можна виокремити наступні особливості. Основним внутрішнім джерелом наповнення власних фінансових ресурсів є чистий прибуток. Приблизно 36,7% від чистого прибутку кожного року формують нерозподілений прибуток, який в свою чергу щорічно зростає з динамікою 20-25% відсотків до минулого періоду. Відповідно до плану чистого прибутку за середньозваженим показником між песимістичним і оптимістичним прогнозом, очікується зростання чистого прибутку підприємства на 24 000 тис. грн. В свою чергу, амортизація також прогнозовано приросте на середньорічний приріст в 3,7%, що суттєво не позначиться на структурі власних фінансових ресурсів. За зовнішніми джерелами формування власних фінансових ресурсів ніяких змін не очікується, структура статутного капіталу та капіталу в дооцінках незмінна вже кілька років. З урахуванням темпів росту, та частки чистого прибутку в нерозподіленому прибутку підприємства очікується збільшення суми власних фінансових ресурсів на 20%, що позитивно позначиться на коефіцієнтах фінансової стійкості, стабільності та незалежності підприємства. Також прогнозується зростання рентабельності власних фінансових ресурсів підприємства на 9%.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Власні фінансові ресурси підприємства – це частина фінансових ресурсів у вигляді коштів, які на етапі його створення інвестуються у відповідні фонди підприємства та перебувають у його власності, кошти, які утворюються в результаті операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства та після покриття всіх необхідних витрат, оплати податкових та інших обов'язкових платежів, поточного споживання та витрачання грошових коштів, залишаються у розпорядженні підприємства і направляються для розширення його фінансово-господарської діяльності, виконання зобов'язань перед кредиторами, збільшення активів, отримання прибутку, збереження платоспроможності та забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Джерелом власних фінансових ресурсів підприємства є : статутний капітал, (кошти від продажу акцій пайові внески учасників), прибуток, амортизація, стійкі пасиви, спеціальні фонди, цільове фінансування (кошти отримані у порядку безповоротного фінансування) тощо.

Власні фінансові ресурси характеризується відносною простотою та швидкістю залучення, високою здатністю генерувати прибуток у всіх сферах діяльності: весь чистий прибуток залишається у розпорядженні підприємства (або його власників), не треба сплачувати позичковий відсоток за користування капіталом. Підвищення частки власних коштів у загальному обсязі фінансових ресурсів підприємства справляє сприятливий вплив на фінансову стійкість підприємства, оскільки підвищує його фінансову незалежність від зовнішніх джерел, знижує ризик банкрутства.

Структура фінансових ресурсів, яку використовує підприємство, визначає багато аспектів не лише фінансової, але й операційної та інвестиційної діяльності, справляє активний вплив на кінцеві результати діяльності підприємства. Таким чином, у процесі фінансової діяльності підприємства використовують різні джерела фінансових ресурсів для

формування сукупного фінансового капіталу. Однак для забезпечення фінансової стійкості підприємства більшість підприємств віддає перевагу власним джерелам фінансових ресурсів і незначною мірою позиковим коштом.

Послідовність аналізу фінансових ресурсів підприємства включає в себе збір необхідних даних, їх обробку, розрахунок показників зміни статей фінансових звітів, розрахунок фінансових коефіцієнтів, порівняльний аналіз значень фінансових коефіцієнтів із нормативними значеннями, аналіз зміни фінансових коефіцієнтів, формулювання висновків стосовно фінансових ресурсів підприємств.

Аналіз джерел формування власних фінансових ресурсів ТОВ «ЕпіцентрК Гіпермаркет №1» показав, що позикові фінансові ресурси підприємства за обсягами значно переважають над власними, при цьому частка власного капіталу підприємства становить менше 0,5. Так, обсяг власних фінансових ресурсів підприємства протягом 2015–2017 рр. постійно скорочувався. У 2016 власні фінансові ресурси скоротились на 15740 тис. грн. порівняно з 2015 роком, тобто на 10,6%, у 2017 скорочення відбулося на 41323 тис. грн, 31,3% відповідно. Це свідчить про високі темпи скорочення власних фінансових ресурсів, доля яких у 2015 році складала 42,4% , а вже 2017 році цей показник склав 34,6%. В свою чергу у 2015 – 2017 рр. сума залучених позикових фінансових ресурсів збільшилась незначною мірою: з 379746 тис. грн. у 2015 році до 382016 тис. грн. станом на 2017 р.

У зв'язку з цим при пошуку напрямків вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства в першу чергу необхідно буде знайти резерви зростання власного капіталу.

Динаміка джерел формування власних фінансових ресурсів показала, що зростання власних фінансових ресурсів підприємства відбувається за рахунок зростання його прибутку. Так, обсяг чистого прибутку у 2016 році зріс на 9567 тис.грн, а у 2017 році зростання відбулось на 9333 тис. грн.

Разом з тим зростала сума нерозподіленого прибутку: у 2016 році зростання відбулося на 14429 тис.грн, у 2017 на 19 102 тис.грн., а починаючи з 2015 року обсяг нерозподіленого прибутку зріс на 33531 тис.грн., що свідчить про успішну діяльність торгівельного підприємства.

Коефіцієнт фінансової стійкості впродовж 2015-2016 років залишався практично незмінним на рівні 0,61, а в 2017 році знизився на 0,01 і склав 0,6, що вище норми (0,5), та характеризує підприємство, як стійке, здатне залишатися платоспроможним в довгостроковій перспективі.

Показник рентабельності власного капіталу за період 2015-2017 рр. зазнавав змін. Так, у 2016 році відбулося зростання показника на 4,1%, а у 2017 р. ріст відбувся на 0,9%. Показник коливався в межах 40-45%, та у 2017 році склав 44,5%, що означає, що кожна одиниця власного капіталу генерує 0,45 чистого прибутку підприємства. Це вказує на високу рентабельність підприємства.

Для забезпечення подальшого зростання власних фінансових ресурсів підприємству необхідно:

- забезпечити у майбутньому високі темпи зростання об'ємів діяльності;
- уповільнити зростання загальної суми адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат;
- забезпечити зменшення розриву між доходами та витратами інших видів звичайної діяльності;
- зменшити рівень оподаткування чистого прибутку;
- скоротити обсяг залучених коштів;
- створення резервного фонду з нерозподіленого прибутку.

Отже, оптимізуючи структуру капіталу ТОВ “Епіцентр К Гіпермаркет№1” у 2018 році, необхідно збільшити частку власного капіталу

за рахунок внутрішніх джерел, а у складі позикового капіталу зменшувати частку комерційних кредитів.

За критеріями оптимізації структури капіталу ТОВ “Епіцентр К Гіпермаркет№1” у 2018 році слід намагатися збільшити у складі майна частку власного капіталу. Це повинно бути зроблено за рахунок внутрішніх джерел (чистого прибутку та амортизації). Найбільш оптимальним співвідношенням між власним та позиковим капіталом має стати 25 : 75 (зараз 30 : 70). За умов такої структури капіталу підприємство зможе значно підвищити рівень платоспроможності, зміцнити фінансове становище, мінімізувати середньозважену вартість капіталу та оптимізувати рівень фінансової рентабельності. Обсяг капіталу, сформованого за рахунок власного капіталу при цьому складає 93302 тис. грн., або 25 % від загальної потреби у капіталі. Відповідно довгострокові зобов’язання прогнозовано скоротяться на суму 22720 тис. грн., тобто на 20,4% до 2017 року. Коефіцієнт фінансової рентабельності буде складати 24,6%.

Обсяг чистого прибутку підприємства у 2018 році прогнозується в розмірі 74958 тис. грн., що свідчить про його зростання порівняно з 2017 роком на 24803 тис. грн.

Прогнозоване збільшення суми власного капіталу несе за собою безумовні покращення показників ефективності використання власного капіталу. Так, прогнозується зростання коефіцієнта фінансової стійкості до 0,63, коефіцієнт фінансової стабільності прогнозовано зросте з 0,43 у 2017 році до 0,59 у 2018 р., що свідчить про покращення фінансового становища ТОВ "Епіцентр К Гіпермаркет№1".

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богданович О. Г. Аналіз ефективності діяльності підприємства на засадах узгодження інтересів груп економічного впливу [Текст] / О. Г. Богданович // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – № 1. – С. 25.
2. Бочко О.Ю. Основи планування діяльності підприємств невиробничої сфери [Текст]: навч. пос. / О.Ю. Бочко, В.Ф. Проскура. К.: Кондор, 2014. – 241 с.
3. Бродська І.І. Проблеми формування фінансових ресурсів підприємств [Текст] / І.І. Бродська // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». – 2013. – Вип. 7(25). – Ч. 1. – С. 182–189.
4. Вдовенко З. В. Методологические подходы к оценке эффективности деятельности субъекта хозяйствования [Текст] / З. В. Вдовенко // Вестник Томского государственного университета. – 2013. – № 284. – С. 42 – 45.
5. Вінц Ю.О. Удосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства [Текст] / Ю.О. Вінц // Держава та регіони. – 2012. – № 10. – С. 55–59.
6. Віханській. О. С. Стратегічне управління [Текст]: Учеб. / О. С. Віханській – М.: Инфра-М, 2014. – 256 с.
7. Гетьман О.О. Економіка підприємства [Текст]: Навч. посіб. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал.. – [2-ге вид.]. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
8. Горпинченко А.П. Принципи формування фінансових ресурсів підприємства / А.П. Горпинченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [file:///C:/Users/NoytFBS/Downloads/esprstp_2013_2\(1\)__18.pdf](file:///C:/Users/NoytFBS/Downloads/esprstp_2013_2(1)__18.pdf).
9. Господарський кодекс України від 16 січня 2003р. // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

10. Громова А. Є. Фінансові ресурси підприємств: теоретичні аспекти [Текст]: / А. Є. Громова // Економіка. Фінанси. Право. - 2015. - № 3. - С. 21-23 .
11. Диба О. М. Фінансові ресурси інноваційно-активних підприємств в Україні [Текст] / О. М. Диба // Наукові праці НДФІ. - 2016. - Вип. 4. - С. 102-112.
12. Швиданенко Г. О. Економіка підприємства [Текст] : підручник / Г. О. Швиданенко, В. Г. Васильков, Н. П. Гончарова [та ін.] ; за заг. ред. Г. О. Швиданенко. — К.: КНЕУ, 2012. — 598 с.
13. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства [Текст]: підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. – [вид. 2-ге, перероб. та доп.]. – К. : КНЕУ, 2011. – 528 с.
14. Зеліско І. М. Генезис та еволюція економічної категорії "фінансові ресурси" [Текст] / І. М. Зеліско // Інвестиції: практика та досвід. - 2014. - № 24. - С. 15-18.
15. Иващенко Н. П. Экономика фирмы [Текст]: учебник : ИНФРА, 2013. – 528 с.
16. Катан Л. І. Фінансові ресурси підприємства та особливості їх формування [Текст] / Л. І. Катан, А. І. Сидоренко. // Ефективна економіка. - 2014. - № 6. – С. 63-68.
17. Козачок І. А. Формування та управління ефективним використанням фінансових ресурсів підприємства [Текст] / І. А. Козачок // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2011. – № 47 – С. 277–283.
18. Колодзів О. М. Управління грошовими потоками суб'єктів господарювання на основі методів аналізу ефективності використання фінансових ресурсів [Текст] / О.М. Колодзів, О.В. Коцюба // Scientific Journal «ScienceRise». Економічні науки. – 2015. – № 3/3(8). – С. 56–64.
19. Кочеткова А. И. Основы управления в условиях хаоса (неопределенности) [Текст] / А. И. Кочеткова. – М. : ИНФРА-М, 2014. – 484

с.

20. Кропівцова Н. І. Особливості формування фінансових ресурсів підприємства [Текст] / Н. І. Кропівцова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2011. – Вип. 1. – С. 261-268.

21. Ксьондз С.М. Формування власного капіталу на вітчизняних підприємствах [Текст] / С.М. Ксьондз // Вісник Хмельницького національного університету. – 2014. – Т. 2. – № 4. – С. 131–134.

22. Кудненко А. В., Мороз Н. В. Використання інноваційної стратегії в системі антикризового управління підприємством [Текст] // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2012. - № 3(15). – с. 130-137.

23. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: [монографія] / Л.А. Лахтіонова. – К. : КНЕУ, 2001. – 387 с.

24. Литвиненко Т.М. Невизначеність ринкового середовища та шляхи її локалізації [Текст] : / Т.М. Литвиненко / Теоретичні та прикладні питання економіки : зб. наук. праць КНУ ім. Т.Г. Шевченка. –2014. – Вип. 19. – С. 46–55.

25. Лігоненко Л. О. Обґрунтування теоретичних засад економічного управління підприємством [Текст] / Л. О. Лігоненко // Бізнес інформ. — 2013 — № 5. — С. 227-231.

26. Лондар С.Л. Фінанси: навчальний посібник [Текст] / С.Л. Лондар, О.В. Терещенко. — Вінниця: Нова Книга, 2011. — 384 с.

27. Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти [Текст] / О. Г. Малій // Актуальні проблеми інноваційної економіки. - 2016. - № 2. - С. 71-74.

28. Масленніков О. Ю. Фінансова стратегія та планування в умовах становлення ринку [Текст] / О. Ю. Масленніков, А. Я. Шпачук // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Л. : НЛТУ України. – 2015. – № 17(3). – С. 260–262.

29. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак

неплатоспроможності підприємств та ознак дій приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: затв. Наказом Міністерства економіки України №14 від 19.01.2006 р. [Електронний ресурс]: - Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v_451800-0.

30. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності Затверджені Наказом Мінфіну України від 29.03.2013 р. №433[Електронний ресурс]- Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0074323-06>.

31. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства Затверджені Наказом Мінфіну України від 27.06.2013 р. № 635 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id=293536.

32. Нестеренко Н.В. Шляхи вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства [Текст] / Н.В. Нестеренко, Д.М. Ребріна // "Вісник". — 2011. — № 3 (16). — С. 69 — 72.

33. Орлюк О.П Фінансова енциклопедія / О.П. Орлюк, Л.К. Воронова, Заверуха І.Б. та ін. — К.: Юрінком Інтер, 2012. — 472 с.

34. Пилипенко О.О. Механізм управління процесами формування капіталу підприємства // Розвиток інформаційного суспільства: колективна монографія в 10-ти томах. Т.7. Фінансова політика держави на мікрорівні / За ред. проф. С.М. Лаптева. — К.: ВНЗ "Університет економіки та права "КРОК", 2012. — Розд.1, п. 1.2. — С. 22—31.

35. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємства [Текст] /А.М.Поддєрьогін. — К: Центр учбової літератури, 2012. — 597 с.

36. Рибалко Н.О. Особливості формування фінансових ресурсів підприємства [Текст] / Н.О. Рибалко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – №12(91). – С. 108-111.

37. Рудченко І.В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства [Текст] / І.В. Рудченко // Сучасні питання економіки та права. — 2012. — №1 — С.16 — 19.
38. Свіцка С.Б. Фінансові ресурси підприємств та їх вплив на фінансову безпеку [Текст] / С.Б. Свіцка // Науковий вісник НЛТУ України. - 2012. - Вип. 22.9. - С. 247-253.
39. Силка О. С. Управління фінансовими ресурсами підприємства [Текст] / О.С. Силка // Інноваційний потенціал української науки – XXI сторіччя. – 2011. – №4. – С. 48-53.
40. Скрипник М. І. Фінансові ресурси як об'єкт бухгалтерського обліку: необхідність визначення [Текст] / М. І. Скрипник, О. О. Григоревська, В. І. Таран. // Ефективна економіка. - 2016. - № 5. – С. 36-42.
41. Телишевська Л. І. Управління фінансовими ресурсами підприємства в межах його інвестиційної діяльності [Текст] / Л. І. Телишевська, О. В. Птащенко, А.В.Белоус // Бізнес Інформ. – 2014. – № 8. – С.273-277.
42. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві [Текст] : навч. посіб. / О. О. Терещенко. — К. : КНЕУ, 2011. — 560 с.
43. Ткаченко І. П. Фінансові ресурси підприємств: управління ефективністю формування та використання [Текст] / І. П. Ткаченко // Інвестиції: практика та досвід. - 2013. - № 19. - С. 46-52.
44. Никулина Н. Н. Финансовый менеджмент организации. Теория и практика [Текст] / [Н.Н. Никулина, Д.В. Суходоев, Н.Д. Эриашвили]. – М. : ЮНИТИ - ДАНА, 2012. – 422 с.
45. Чепка В. В. Фінансові ресурси підприємств [Текст] / В. В. Чепка // Фінанси, облік і аудит. - 2012. - Вип. 18. - С. 203-210.